

Īpašais ziņojums

ES atbalsts cīņai pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā

(saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu)

4
1977 - 2017

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Revīzijas darba grupa

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti atsevišķu budžeta jomu vai vadības aspektu lietderības un atbilstības revīzijās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu un izdevumu apjoms, paredzami notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica III apakšpalāta, kuru vada ERP loceklis *Karel Pinxten* un kura atbild par ārējo darbību un drošības un tiesiskuma izdevumu jomu revīziju. Revīziju vadīja ERP locekle *Bettina Jakobsen*. Ziņojuma sagatavošanā piedalījās viņas biroja vadītāja *Katja Mattfolk*, atbildīgā vadītāja *Beatrix Lesiewicz*, darbuzdevuma vadītājs *Francisco Javier de Miguel Rodriguez*, revidenti *Kim Hublé*, *Alina Milasiute* un biroja atašejs *Kim Storup*.

No kreisās uz labo: Katja Mattfolk, Alina Milasiute, Bettina Jakobsen, Kim Storup, Francisco Javier de Miguel Rodriguez, Alexandre Tan.

SATURS

	Punkts
Akronīmi un saīsinājumi	
Glosārijs	
Kopsavilkums	I–VIII
Ievads	1–15
Pamatinformācija: cilvēku tirdzniecība	1–9
ES loma un dalībnieki cīņā pret cilvēku tirdzniecību ārpus ES robežām	10–15
Revīzijas tvērumi un pieeja	16–20
Apsvērumi	21–67
ES politikas satvars cīņai pret cilvēku tirdzniecību lielā mērā nodrošina visaptverošu pieeju cilvēku tirdzniecības problēmu risināšanai, kaut arī daži aspekti vēl nav pilnībā izstrādāti	21–43
ES politikas satvars cīņai pret cilvēku tirdzniecību ir izklāstīts vairākos savstarpēji saistītos dokumentos	21–30
ES politikas satvaru atbalsta dažādi instrumenti: īpaši noderīgs ir cilvēktiesību dialogs, savukārt citus instrumentus varētu izmantot vairāk, lai cīnītos pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā	31–43
Neraugoties uz konstatētajām nepilnībām, lielākā daļa projektu, kuri veltīti cīņai pret cilvēku tirdzniecību, deva pozitīvus rezultātus, tomēr pastāvēja bažas par ilgtspēju	44–67
Projektu atlases sistēma nesekmēja visaptverošu pieeju, un projektu izstrādē bija nepilnības, īpaši mērķu un rādītāju formulēšanā	44–52
Projektu īstenošanu apgrūtināja vietējie ierobežojumi un kavēšanās	53–58
Projekti deva zināmus pozitīvus rezultātus cīņā pret cilvēku tirdzniecību, tomēr pastāvēja bažas par ilgtspēju	59–67
Secinājumi un ieteikumi	68–72
I pielikums. Projektu pārskats	
II pielikums. Projektu mērķi un katra projekta novērtējums	
III pielikums. Cilvēku tirdzniecības apkarošanas tīmekļa vietnes datubāzes nepilnības	

Komisijas un EĀDD atbildes

AKRONĪMI UN SAĪSINĀJUMI

	Rīcības dokuments
<i>ASEAN</i>	Dienvidaustroomāzijas valstu asociācija
<i>ASEM</i>	Āzijas un Eiropas sanāksme
<i>ASI</i>	attīstības sadarbības instruments
<i>DEVCO</i> ĢD	Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts
Direktīva	Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 5. aprīļa Direktīva 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkaršanu un cietušo aizsardzību, un ar kuru aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2002/629/TI (OV L 101, 15.4.2011., 1. lpp.)
<i>EĀDD</i>	Eiropas Ārējās darbības dienests
<i>EIDHR</i>	Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments
Eiropols	Eiropas Policijas birojs
<i>Frontex</i>	Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie Eiropas Savienības dalībvalstu ārējām robežām
<i>NEAR</i> ĢD	Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts
Palermo protokols	Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret transnacionālo organizēto noziedzību Protokols par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkaršanu un sodīšanu par to
<i>SDO</i>	Starptautiskā Darba organizācija
Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai	ES Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā
<i>UNODC</i>	Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs

---

GLOSĀRIJS

Ārējā dimensija: ES iekšējo nozaru politikai un darbībām var būt ievērojama ietekme ārpus ES robežām, tāpat arī ārējie notikumi var ietekmēt ES iekšējo dinamiku. Iekšējo nozaru politikas ārējā dimensija parasti attiecas uz situācijām, kad ES iekšējo nozaru politikas ārējiem aspektiem ir aizvien lielāka ārpolitikas un drošības politikas dimensija.

Tieslietu un iekšlietu ārējie aspekti pasaules mērogā veicina brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi Eiropas Savienībā. Piemēram, vājš tiesiskums kādā trešā valstī var sniegt iespējas cilvēku tirgotājiem, kas darbojas Eiropā, atmazgāt noziedzīgi iegūtos līdzekļus un apgrūtināt noziegumu izmeklēšanu. Tādējādi tiesiskuma veicināšana trešā valstī var radīt pozitīvu ietekmi visā ES.

Iekļaušana: termins, ko izmanto, lai atsauktos uz vairāku principu/apsvērumu integrāciju (jeb "iekļaušanu") dažādās politikas jomās un ES programmu un projektu cikla posmos. Cilvēktiesību jomā tas attiecas uz procesu, kurā cilvēktiesību aspektus iekļauj politikas virzienu, programmu, projektu un citu intervences pasākumu izstrādē.

Loģiskais ietvars: (dēvēts arī par loģiskā ietvara matricu) ir projekta vadības instruments, kas nodrošina sistemātisku un loģisku veidu, kādā izvirza projekta vispārējos un konkrētos mērķus un nosaka darbības. Loģiskais ietvars parāda cēloņsakarības starp dažādu līmeņu mērķiem, nodrošina rādītājus, ar kuriem var pārbaudīt, vai minētie mērķi ir sasniegti, un norāda uz pieņēmumiem.

Plānošana: būtisks lēmumu pieņemšanas process, kuru EĀDD un Komisija izmanto, lai noteiktu atbalsta stratēģijas, prioritātes un piešķirumus.

Sākotnējā stāvokļa apsekojums: tas sniedz izvērstu informāciju par konkrēto stāvokli pirms projekta uzsākšanas. Šis apsekojums ir vērtīgs instruments, ar kura palīdzību salīdzina stāvokli pirms un pēc projekta īstenošanas un izvērtē citus faktorus, kas var ietekmēt īstenošanas periodā novērotās izmaiņas.

KOPSAVILKUMS

I. Cilvēku tirdzniecība ir ļoti ienesīgs noziedzības veids, tā ir rupjš cilvēktiesību pārkāpums un drošības apdraudējums pasaules mērogā. Kaut gan par cīņu pret cilvēku tirdzniecību ir atbildīgas dalībvalstis, arī ES ir apņēmusies to izskaust un ir pieņēmusi vairākas darbības, kas paredzētas dalībvalstu atbalstam šajā jomā.

II. Cilvēku tirdzniecība ir pasaules mēroga problēma, no kuras neviena valsts nav pasargāta, tomēr ES ir īpaši neaizsargāta, jo tā ir pievilcīgs galamērķis, kur nonāk upuri no dažādām valstīm. Āzija – pasaules visapdzīvotākais reģions – ir nozīmīga starpreģionālās cilvēku tirdzniecības upuru izcelsmes vieta. Cilvēku tirdzniecību nevar nošķirt no nabadzības, izglītības un veselības aprūpes pieejamības, diskriminācijas dzimuma dēļ vai netaisnīgas izturēšanās pret mazākumtautībām. Ir vispāratzīts, ka nabadzība, dzimumu diskriminācija un konflikti ir svarīgākie cilvēku tirdzniecības pamatcēloņi.

III. Lisabonas līguma stāšanās spēkā pastiprināja Komisijas lomu ES reaģēšanas koordinēšanā un vadībā. Direktīvu pieņēma 2011. gadā un Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskašanai 2012.–2016. gadā izdeva īsi pēc tam. Šo stratēģiju papildina vairāki citi politikas dokumenti, kuros kopumā ir izklāstīta ES pieeja cīņai pret cilvēku tirdzniecību. Cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģija laikposmam pēc 2016. gada vēl nav iesniegta.

IV. Šajā ziņojumā mēs vērtējam, cik efektīvs ir ES atbalsts cīņā pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā. Revidenti pārbaudīja, cik visaptveroša ir ES pieeja cīņai pret cilvēku tirdzniecību attiecībā uz šiem reģioniem un vai ES projekti šajā jomā Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā 2009.–2015. gada periodā efektīvi veicināja cīņu pret cilvēku tirdzniecību.

V. Cilvēku tirdzniecības izskašana noteikti ir ilgstošs process. Tā prasa risināt vairākus galvenos cēloņus (piemēram, dzimumu nevienlīdzību, nabadzību, minoritāšu tiesības, izglītības un veselības aprūpes jautājumus) un sagraut noziedzīgo tīklu darbību. Cilvēku tirdzniecība pēc būtības ir slepens noziegums, par kuru pietiekami un salīdzināmi statistikas dati ir pieejami tikai retos gadījumos. Ņemot vērā šo sarežģīto kontekstu, daudzās plaši

---

definētās prioritātes un ierobežotos resursus, mēs konstatējam, ka ES daļēji efektīvi atbalstīja cīņu pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā.

VI. ES politikas satvars cīņai pret cilvēku tirdzniecību nodrošina visaptverošu pieeju cilvēku tirdzniecības problēmu risināšanai, kaut arī daži aspekti vēl nav pilnībā izstrādāti vai neattiecas uz Dienvidāziju un Dienvidaustrumāziju. Komisija un EĀDD izmanto dažādus instrumentus, lai apkarotu cilvēku tirdzniecību vai nu tieši, vai netieši: cilvēktiesību dialogi ir īpaši noderīgi, citu instrumentu piemēri ir divpusēji dialogi un atbalsts reģionāliem forumiem (t. i., ASEAN un ASEM Āzijā). Līdz šim starp ES un kādu no Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm nav izveidota neviena jauna partnerība, kas paredzēta cīņai pret cilvēku tirdzniecību.

VII. Neraugoties uz konkrētām nepilnībām, lielākā daļa pārbaudīto projektu Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā deva zināmus pozitīvus rezultātus cīņā pret cilvēku tirdzniecību, tomēr pastāvēja bažas par ilgtspēju. Kopš 2009. gada cīņa pret cilvēku tirdzniecību reģionos kopumā ir uzlabojusies, tomēr starp valstīm ir ievērojamas atšķirības un ir grūti sasaistīt kopējo attīstību ar rezultātiem, kuri sasniegti ar konkrētām ES darbībām. Projektu atlases sistēma nesekmēja visaptverošu pieeju, un projektu izstrādē bija nepilnības, īpaši mērķu un rādītāju formulēšanā. Turklāt īstenošanu kavēja vietējie ierobežojumi un kavēšanās.

VIII. Pamatojoties revīziju, mēs iesakām Komisijai sadarbībā ar EĀDD

- izstrādāt stratēģisko satvaru cilvēku tirdzniecības apkarošanai, padarot to piemērotāku Dienvidāzijai un Dienvidaustrumāzijai;
  - optimizēt projektu ietekmi, tos integrējot visaptverošā satvarā.
-

IEVADS

Pamatinformācija: cilvēku tirdzniecība

1. Cilvēku tirdzniecība ir smags noziegums un rupjš cilvēktiesību pārkāpums. Cietušos izmanto vai nu viņu valstī, vai ārzemēs cilvēku tirgotāju labā. Neviena valsts nav pasargāta no šīs parādības neatkarīgi no tā, vai cietušajiem tā ir izcelsmes, tranzīta un/vai galamērķa valsts. Cilvēku tirdzniecība ir kļuvusi par pasaules mēroga drošības apdraudējumu, kā tas atspoguļots novērtējumos, kurus sagatavojušas ES, ANO un ASV¹.
2. Pastāv plaša vienprātība par nepieciešamību izskaust cilvēku tirdzniecību. 170 valstis² ir ratificējušas Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret transnacionālo organizēto noziedzību Protokolu par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to (Palermo protokolu), kuru pieņēma 2000. gadā. Palermo protokols bija pirmais starptautiskais juridiski saistošais instruments, kurā par cilvēku tirdzniecības definīciju bija panākta vienošanās.
3. Cilvēku tirdzniecība nozīmē ekspluatācijas nolūkos izdarītu cilvēku vervēšanu, pārvadāšanu, nodošanu, slēpšanu vai saņemšanu, izmantojot spēku, krāpšanu vai piespiešanu³. Cilvēku tirdzniecībai ir īpaši raksturīga dzimumu dimensija (t. i., lielākā daļa

---

¹ ES 2013. gada smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējuma (*SOCTA*) ziņojumā ir norādīts, ka cilvēku tirdzniecība ir nozīmīgs drauds Eiropas Savienībai. Cilvēku tirdzniecība ir viens no jautājumiem, kuri iekļauti 2015. gada Eiropas Drošības programmā. Apvienoto Nāciju Organizācijas Narkotiku un noziedzības novēršanas birojs (*UNODC*) norāda, ka "cilvēku tirdzniecība ir pasaules mēroga problēma un viens no pasaules visapkaunojošākajiem noziegumiem" un ka "attiecīgais apdraudējums, ko rada cilvēku tirdzniecība, ir iemesls tam, kāpēc šo problēmu arvien vairāk atzīst par vienu no pasaules drošības jautājumiem" (*UNODC, An Introduction to Human Trafficking Vulnerability, Impact and Action, Background Paper* (ievads ar cilvēku tirdzniecību saistītās neaizsargātības problēmā, letekme un rīcība, Informatīvs dokuments). Cilvēku tirdzniecība ir viens no noziegumiem, kurus ASV Nacionālās drošības padome uzskaitījusi kā draudu valsts un starptautiskajai drošībai.

² Stāvoklis 2017. gada janvārī.

³ Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret transnacionālo organizēto noziedzību Protokols par cilvēku tirdzniecības, jo sevišķi tirdzniecības ar sievietēm un bērniem, novēršanu, apkarošanu un sodīšanu par to. "Cilvēku tirdzniecība nozīmē ekspluatācijas nolūkos izdarītu cilvēku savervēšanu, pārvadāšanu, nodošanu, slēpšanu vai saņemšanu, izmantojot spēka pielietošanas draudus vai pielietošanu vai arī citas piespiešanas, aizvešanas ar varu, krāpšanas, maldināšanas vai viltus formas, izmantojot varas pozīcijas vai arī cilvēku neaizsargātību, vai arī

cietušo ir sievietes un meitenes). Tas jāņem vērā atbalsta pasākumu izstrādē. Piespiedu darbs un seksuāla izmantošana ir visizplatītākie ekspluatācijas veidi visā pasaulē. Citi cilvēku ekspluatācijas veidi ir bērnu darbs, orgānu izņemšana un piespiedu laulības.

4. Cilvēku tirdzniecība, tāpat kā citi noziegumi, ir slepena darbība, kuru ir grūti novērot un mērīt. Šķērsojot robežas, cilvēku tirdzniecība bieži notiek no mazāk attīstītām valstīm uz attīstītākām. Lielākā daļa cietušo personu ir pārdotas savas valsts (42 %) vai reģiona (36 %) robežās, un cietušās personas un cilvēku tirgotāji bieži ir no vienas un tās pašas vietas, runā vienā un tajā pašā valodā vai arī ir ar vienu un to pašu etnisko piederību. Cilvēku tirdzniecību nevar nošķirt no nabadzības, izglītības un veselības aprūpes pieejamības, diskriminācija dzimuma dēļ vai netaisnīgas izturēšanās pret mazākumtautībām. Ir vispāratzīts, ka nabadzība, dzimumu diskriminācija un konflikti ir svarīgākie problēmas pamatcēloņi.

5. Ekonomikas globalizācija ir veicinājusi cilvēku tirdzniecību. Plaša tirgus piekļuve lētam darbaspēkam un lētiem produktiem vairo iespējas cilvēku tirgotājiem gūt labumu no neaizsargātu cietušo ekspluatācijas. Tādējādi globalizācija ir palielinājusi iespējamību, ka preču un pakalpojumu patērētāji ir netieši saistīti ar cilvēku tirdzniecību, piemēram, ar to, ka bērnus piespiež šūt futbola bumbas, ka migrantiem nākas strādāt par zvejniekiem verdzībai tuvos apstākļos un ka pusaudzis, kas aizbēg no mājām, kļūst par cilvēku tirdzniecības upuri seksuālo pakalpojumu jomā tūrisma galamērķa tuvumā.

6. Šie faktori izskaidro plašsaziņas līdzekļu pievērsto uzmanību cilvēku tirdzniecības problēmai visā pasaulē. Pulicera balvu par kalpošanu sabiedrībai 2016. gadā piešķīra žurnālistu grupai, kas veica starptautisku izmeklēšanu saistībā ar zvejas nozari Dienvidaustrumāzijā, kuras rezultātā tika atbrīvoti vairāk nekā 2000 vergu. Viņu nozvejotajām jūras veltēm varēja izsekot līdz lielveikaliem un lolojumdzīvnieku barības piegādātājiem attīstītajās valstīs.

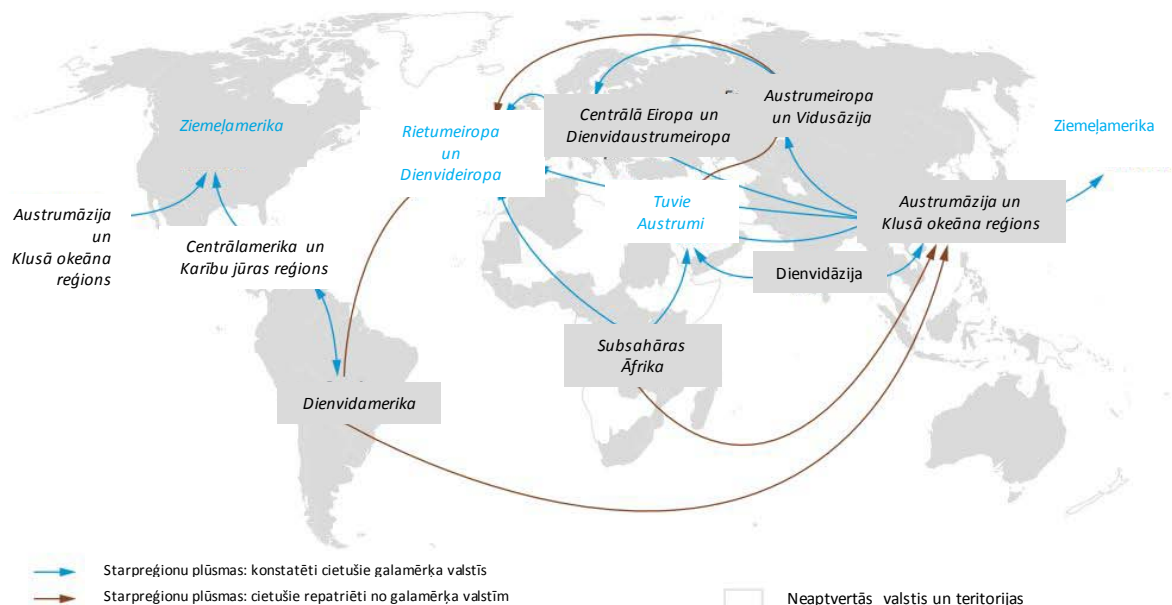
dodot vai saņemot maksājumus vai labumus, lai panāktu kādas tādas personas piekrišanu, kurai ir vara pār citu personu.”

---

7. Cilvēku tirdzniecība tiešām ir ļoti ienesīgs noziedzības veids. Eiropas Policijas birojs (Eiropols) lēš, ka ieņēmumi no cilvēku tirdzniecības pārsniedz 29 miljardus EUR gadā⁴. Kaut arī ticamu statistikas datu trūkuma dēļ ir grūti precīzi noteikt cilvēku tirdzniecības apmēru, uzskata, ka mūsdienu verdzības apstākļos ir nonākuši 46 miljoni cilvēku⁵.

1. karte. Cilvēku tirdzniecības starpreģionu plūsmas

Starpreģionālo plūsmu galvenie galamērķi un to nozīmīgās izcelsmes vietas, 2012.–2014. g.

Avots: UNODC, “2016. gada Globālais ziņojums par cilvēku tirdzniecību”.

8. Tiek lēsts, ka Āzijā – pasaules visapdzīvotākajā reģionā – dzīvo divas trešdaļas no to iedzīvotāju kopējā skaita, kuri pakļauti mūsdienu verdzībai. Āzija ir arī nozīmīga starpreģionālās cilvēku tirdzniecības upuru izcelsmes vieta⁶. Plašsaziņas līdzekļos atspoguļotie cilvēku tirdzniecības gadījumi ir pievērsuši valstu valdību, starptautisko

⁴ Eiropols, “*The THB Financial Business Model, Assessing the Current State of Knowledge*” (Cilvēku tirdzniecības finanšu uzņēmējdarbības modelis. Esošo zināšanu novērtējums), 2015. gada jūlijs.

⁵ 2016. gada globālajā verdzības indeksā sniegtās aplēses. Kaut arī terminu “mūsdienu verdzība” plaši izmanto, par tā definīciju nav panākta vienošanās vai izstrādāts kopējs standarts, kā minēts UNODC 2016. gada Globālajā ziņojumā par cilvēku tirdzniecību.

⁶ Pārsvārā citviet pasaulē lielākā daļa cietušo personu ir pārdotas vienā un tajā pašā reģionā. Sk. 2014. gada Globālo ziņojumu par cilvēku tirdzniecību, UNODC, 2014. g.

organizāciju, pilsoniskās sabiedrības un līdzekļu devēju uzmanību cīņai pret cilvēku tirdzniecību šajā reģionā.

9. Cilvēku tirdzniecības novēršana prasa ilgstošus pūliņus. Ir nepieciešama attieksmes maiņa, tiesiskuma piemērošana un stipra pilsoniskā sabiedrība. Uz cilvēktiesībām vērstu projektu ilgtspēja vienmēr ir grūts uzdevums, jo tai bieži ir vajadzīgs līdzekļu devēju pastāvīgs atbalsts un valsts apņemšanās uzturēt sasniegtos rezultātus. Turklāt cilvēku tirdzniecības plūsmas un prakses ir dinamiskas un pielāgojamas tiesībaizsardzības iniciatīvām. Tāpat kā saistībā ar citiem cilvēktiesību jautājumiem tikai ilgtermiņā būs iespējams izvērtēt, vai īstenotie pasākumi ir palīdzējuši izskaust cilvēku tirdzniecību.

ES loma un dalībnieki cīņā pret cilvēku tirdzniecību ārpus ES robežām

10. ES stratēģisko satvaru cilvēku tirdzniecības apkarošanai trešās valstīs ieviesa 2009. gadā, kad Padome pieņēma Rīcības dokumentu par to, kā stiprināt ES ārpolitikas aspektu, apkarojot cilvēku tirdzniecību⁷. Šajā dokumentā ES un dalībvalstis bija aicinātas koordinēt rīcību, lai partnerībā ar trešām valstīm, reģioniem un organizācijām starptautiskā līmenī novērstu un apkarotu cilvēku tirdzniecību. Šo pieeju apstiprināja plašākā brīvības, drošības un tiesiskuma telpas daudzgadu programmā 2010.–2014. gadam (Stokholmas programma)⁸.

11. Ar Lisabonas līgumu ES metode tika paplašināta uz jomām, kuras pirms tam attiecināja uz policijas un tiesu iestāžu sadarbības pīlāru⁹, un šī pārmaiņa palielināja Komisijas lomu cīņā pret cilvēku tirdzniecību. Direktīva 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību¹⁰ (Direktīva) atkārti aicinājumu nodrošināt vispusīgu

⁷ Dokuments 11450/5/09 REV 5.

⁸ Stokholmas programma aicināja uz "partnerību veidošanu un stiprināšanu ar trešām valstīm, uzlabojot koordināciju un sadarbību ar Eiropas Savienību un ar ES ārējās dimensijas mehānismiem". Stokholmas programmu sagatavoja Eiropas Savienības Padomes Zviedrijas prezidentūra, un to apsprieda neoficiālā sanāksmē 2009. gada jūlijā. Pēc iekšlietu un tieslietu ministru lēmumu pieņemšanas Eiropadome pieņēma programmu 2009. gada decembrī.

⁹ Saskaņā ar ES metodi policijas un tiesu iestāžu risinātos jautājumus regulē ar tradicionālajiem ES instrumentiem (regulas, direktīvas un lēmumi) un Eiropas Parlamenta loma ir pastiprināta (agrāk ar to bija vienīgi jāapspriežas). Iepriekš policijas un tiesu iestāžu sadarbības pamatā bija sadarbība starpvaldību, nevis ES līmenī. Līguma par Eiropas Savienības darbību 82.–86. pants.

¹⁰ Šī direktīva bija pirmais saskaņā ar Lisabonas līgumu pieņemtais ES krimināltiesību pasākums.

ES pieeju, kurā apvienota gan iekšējā, gan ārējā dimensija. Direktīvā dalībvalstis ir aicinātas sekmēt darbu, ko veic ES koordinators cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, lai veicinātu “saskaņotu un konsolidētu Savienības stratēģiju”.

12. Komisija 2012. gadā pieņēma ES Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā (Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai). Tā noteica vispārēju politikas satvaru un izcēla piecas prioritātes, uz kurām ES jākoncentrējas: upuru aizsardzība, neaizsargātu personu ekspluatācijas novēršana, cilvēku tirdzniecības veicēju kriminālvajāšana, pastiprināta koordinācija un sadarbība un zināšanu apmaiņa. Stratēģijā cilvēku tirdzniecības izskaušanai bija ietvertas 40 darbības, kuras jāīsteno ES iestādēm un dalībvalstīm. Cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģija laikposmam pēc 2016. gada vēl nav iesniegta (stāvoklis 2017. gada aprīlī).

13. Nav tāda ES finansēšanas instrumenta, kas būtu īpaši vērsts uz cilvēku tirdzniecības apkarošanu. Tas nozīmē, ka finansējums tiek nodrošināts ar dažādiem izkliešiem instrumentiem, sākot no drošības programmām līdz izteiktiem attīstības instrumentiem. Katram instrumentam ir atšķirīgs juridiskais pamats; daži instrumenti ietver cīņu pret cilvēku tirdzniecību kā vienu no konkrētajiem mērķiem, bet citi atsaucas uz plašākiem jautājumiem, piemēram, cīņu pret organizēto noziedzību, tiesiskuma piemērošanu vai nelegālo imigrāciju.

14. Kopumā tas nozīmē, ka ir grūti sagatavot visaptverošus datus par kopējo finansējumu, ko ES piešķir cilvēku tirdzniecības problēmas risināšanai¹¹. Komisijas 2016. gada ziņojumā par gūtajiem panākumiem cīņā pret cilvēku tirdzniecību¹² ir atzīmēts, ka no 2011. līdz 2013. gadam Starptautiskās sadarbības un attīstības ģenerāldirektorāts (*DEVCO ĢD*) finansēja 53 projektus aptuveni 37 miljonu EUR apmērā. Tajā nav sniegta ne informācija par projektiem, kurus pārvalda Kaimiņattiecību politikas un paplašināšanās sarunu ģenerāldirektorāts (*NEAR ĢD*) vai Ārpolitikas instrumentu dienests, ne arī informācija par to,

---

¹¹ 2016. gada pētījumā par cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu visaptverošu politikas pārskatīšanu minēts, ka 2004.-2015. gadā Komisija finansēja 321 cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu visā pasaulē 158 miljonu EUR apmērā; tomēr pētījumā iekļautā atruna liecina, ka šie skaitļi, iespējams, par zemu novērtē ES atbalstu pilnā apmērā.

¹² COM(2016) 267 final un SWD(2016) 159 final.

vai finansējums, ko pārvalda Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāts, sniedza labumu trešām valstīm.

15. Attiecībā uz Dienvidāziju un Dienvidaustrumāziju *DEVCO* ĢD ir galvenais dienests, kas ir atbildīgs par attīstības palīdzības pārvaldību. Svarīgākie instrumenti, kurus *DEVCO* ĢD izmanto cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu atbalstam, ir attīstības sadarbības instruments (ASI) un Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instruments (*EIDHR*).

REVĪZIJAS TVĒRUMS UN PIEEJA

16. ES atbilde uz cilvēku tirdzniecību var izpausties dažādos veidos, piemēram, kā finansiāla palīdzība, politisks dialogs vai daudzpusēji pasākumi¹³. Tādējādi ES ir iespēja izmantot pilnu instrumentu un resursu klāstu, lai tās ārējo darbību cīņā pret cilvēku tirdzniecību padarītu konsekventāku, efektīvāku un stratēģiskāku. To sauc par ES visaptverošo pieeju, kurā pievērsta uzmanība arī ES iestāžu un dalībvalstu dalītai atbildībai¹⁴.

17. Mēs nolēmām revīzijā pievērsties Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas reģioniem tāpēc, ka šajos reģionos cilvēku tirdzniecība ir ļoti izplatīta, un Padomes noteikto prioritāšu dēļ. 2016. gada globālajā verdzības indeksā ir konstatēts, ka pasaulē ir gandrīz 46 miljoni cilvēku tirdzniecības upuru, no kuriem gandrīz divas trešdaļas vai nu atrodas Āzijā, vai arī ir no tās cēlušies; Dienvidāzija un Dienvidaustrumāzija¹⁵ kopā ietver diezgan lielu skaitu valstu, ko Padome ir atzinusi par prioritārām cilvēku tirdzniecības apkarošanā.

18. Revīzijā tika pārbaudīts, vai ES atbalsts cīņai pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā bija efektīvs. Šā novērtējuma vajadzībām revīzijā tika rastas atbildes uz turpmāk minētajiem apakšjautājumiem.

---

¹³ Daudzpusējus pasākumus var īstenot, atbalstot pēc būtības daudzpusējo starptautisko organizāciju, piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) vai Dienvidaustrumāzijas valstu asociācijas (*ASEAN*), darbu vai mudinot dažādas valstis kopīgi strādāt kopēja mērķa sasniegšanai.

¹⁴ Izvērstāku informāciju par ES visaptverošo pieeju sk. Join(2013) 30 final.

¹⁵ Dienvidāzijas reģionā ietilpst Afganistāna, Bangladeša, Butāna, Maldīvu salas, Nepāla, Indija, Pakistāna un Šrilanka. Dienvidaustrumāzijas reģionā ietilpst Bruneja, Kambodža, Austrumtimora, Indonēzija, Laosa, Malaizija, Mjanma, Filipīnas, Singapūra, Taizeme un Vjetnama.

- a) Vai Eiropas Savienībai bija visaptveroša pieeja cīņai pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā?
- b) Vai ES projekti efektīvi palīdzēja risināt cilvēku tirdzniecības problēmu Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā?

19. Mēs apzinājām un pārbaudījām visus ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību saistītos projektus, kuri īstenoti Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā laikposmā no 2009. līdz 2015. gadam (sk. **I. pielikumu**) un kuru kopējais finansējums ir 31 miljons EUR. ES 2009. gadā pieņēma pirmo stratēģisko satvaru cilvēku tirdzniecības apkarošanai trešās valstīs (Rīcības dokuments, sk. 10. punktu). Komisija mums iesniedza sarakstu ar cilvēku tirdzniecības novēršanas projektiem Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā (22 projekti, kopsumma 13 miljoni EUR), ko mēs papildinājām ar citiem projektiem Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā, kuriem ir skaidra saikne ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību (vēl 13 projekti 18 miljonu EUR apmērā). Šie 35 projekti aptvēra desmit no 19 valstīm šajos reģionos¹⁶.

20. Mūsu revīzijas darbā ietilpa Komisijas un Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) dokumentu pārbaude, Komisijas un EĀDD darbinieku iztaujāšana un revīzijas apmeklējums Taizemē, kas ir galvenais ANO darbības centrs Āzijā un Klusā okeāna reģionā. Šā apmeklējuma mērķis bija savākt papildu informāciju un iztaujāt darbiniekus ES delegācijā, valsts iestāžu pārstāvjus, saņēmējus, citus līdzekļu devējus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Apmeklējuma laikā revidenti tikās arī ar attiecīgu ANO aģentūru reģionālo biroju pārstāvjiem.

---

¹⁶ Bangladeša, Kambodža, Indija, Indonēzija, Mjanma, Nepāla, Pakistāna, Filipīnas, Taizeme un Vjetnama.

APSVĒRUMI

ES politikas satvars cīņai pret cilvēku tirdzniecību lielā mērā nodrošina visaptverošu pieeju cilvēku tirdzniecības problēmu risināšanai, kaut arī daži aspekti vēl nav pilnībā izstrādāti

ES politikas satvars cīņai pret cilvēku tirdzniecību ir izklāstīts vairākos savstarpēji saistītos dokumentos

21. Šajā iedaļā mēs izvērtējam, vai ES ir balstījusi savu stratēģiju uz atbilstīgiem un ticamiem datiem par cilvēku tirdzniecību; vai tā ir noteikusi mērķus, kā arī skaidras un atbilstīgas prioritātes, kuras aptver krimināltiesību un cilvēktiesību aspektus, un vai tā ir pievērsusies cilvēku tirdzniecības problēmai kā prioritātei valstu cilvēktiesību stratēģijās.

Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai ir augsta līmeņa dokuments, kurā sniegti ierobežoti norādījumi par ārējo dimensiju cīņai pret cilvēku tirdzniecību

22. Sagatavojot Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai, trūka pietiekamu un salīdzināmu statistikas datu. Papildus tam, ka ir grūti iegūt datus par jebkuru noziedzīgu darbību¹⁷, ar Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm nenotiek izlūkdatu apmaiņa par cilvēku tirdzniecību.

23. Šajā stratēģijā ietilpst 40 darbības, kuras ir iedalītas piecās prioritātēs (cietušo aizsardzība, novēršana, cilvēku tirgotāju kriminālvajāšana, pastiprināta koordinācija un sadarbība un zināšanu apmaiņa). Tikai viena no 40 darbībām ir saistīta ar cīņas pret cilvēku tirdzniecību ārējo dimensiju. Līdz 2017. gada aprīlim Komisija nav ne publicējusi visaptverošu to rezultātu vērtējumu, kas sasniegti saskaņā ar Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai,

---

¹⁷ Eurostat sagatavo statistikas datus par cilvēku tirdzniecības upuriem un cilvēku tirgotājiem Eiropā un dažās trešās valstīs, bet ne Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā. Eurostat metodoloģiskajās piezīmēs ir norādītas grūtības, ar kādām nācies sastapties, lai iegūtu salīdzināmus un ticamus datus (sk. "Cilvēku tirdzniecība – Eurostat, 2015. gads"). Šīs problēmas ir raksturīgas arī starptautiskās noziedzības statistikā, un UNODC ziņo par trim galvenajiem iemesliem: dažādās valstīs ir atšķirīgas konkrētu noziedzības veidu definīcijas, dažādi ziņošanas līmeņi un policijas darba tradīcijas; ir arī dažāds sociālais, ekonomiskais un politiskais konteksts (Avots: UNODC tīmekļa vietne, sadaļa par starptautiskās noziedzības statistikas apkopošanu un salīdzināšanu).

---

ne iesniegusi cilvēku tirdzniecības apkarošanas politikas satvaru laikposmam pēc 2016. gada¹⁸.

24. Stratēģijā cilvēku tirdzniecības izskaušanai netika iekļauti konkrēti mērķi un uzdevumi, kas būtu noderējuši mērķtiecīgu darbību sagatavošanā uz vietas un sasniegto rezultātu novērtēšanā. Stratēģijā bija norādīts, ka “jāizstrādā prioritāro trešo valstu un reģionu saraksts jaunu partnerību izveidei. Lai izvērstu sadarbību, veidotu partnerības un uzlabotu koordināciju un saskanību, 2013. gadā ES delegācijās, kuras atrodas prioritārajās trešās valstīs, varētu izveidot sadarbības mehānismus cilvēku tirdzniecības jautājumos”.

25. Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, Padome 2012. gada decembrī vienojās par šādu prioritāro reģionu un valstu sarakstu¹⁹. Ņemot vērā ierobežoto finansējumu, mēs konstatējam, ka ģeogrāfiskā prioritāšu noteikšana nebija pietiekami konkrēta darbības vadīšanai, jo lielākā daļa jaunattīstības valstu bija iekļautas vai nu atsevišķi, vai kā ģeogrāfiskā reģiona daļa. Turklāt nebija izvērtēti ar šo pieeju sasniegtie rezultāti. Nenotika arī regulāra atjaunināšana vai apstiprināšana attiecībā uz to, vai ģeogrāfiskās prioritātes joprojām bija aktuālas. Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas ģeogrāfiskās prioritātes ietver Vjetnamu, Zīda ceļa reģionu²⁰ (īpaši Indiju) un Dienvidaustrumāzijas valstis (īpaši Taizemi, Laosu, Kambodžu un Filipīnas).

---

¹⁸ Komisija 2016. gadā publicēja pirmo “Ziņojumu par gūtajiem panākumiem cīņā pret cilvēku tirdzniecību” (COM (2016) 267 final) pēc Direktīvas par cilvēku tirdzniecības novēršanu pieņemšanas, kā noteikts šīs Direktīvas 20. pantā. Šajā ziņojumā atzīts, “ka ir grūti novērtēt cilvēku tirdzniecības novēršanas pasākumu rezultātus un ietekmi” un ka tikai dažas dalībvalstis ir izstrādājušas atbilstošus rādītājus. Tādējādi ziņojumā “ir izcelti pamatpasākumi, kurus dalībvalstis veic trīs galvenajās tematiskajās jomās, kas noteiktas Cilvēku tirdzniecības novēršanas direktīvā un ES Stratēģijā”. Iepriekš, 2014. gadā, Komisija publicēja starpposma ziņojumu par Stratēģijas cilvēku tirdzniecības izskaušanai īstenošanu. Šajā ziņojumā bija sniegta informācija par dažādām Komisijas un dalībvalstu veiktām darbībām, bet nebija sniegts novērtējums par rezultātiem, kas līdz šim sasniegti ar Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai, un ziņojumu neizmantoja, lai novērstu šīs stratēģijas nepilnības, piemēram, mērķu trūkumu.

¹⁹ Padomes secinājumi 13661/3/12. Šā saraksta pamatā ir no dažādiem avotiem (piemēram, *Eurostat*, Eiropola, *Frontex* un ANO aģentūrām) pieejamie statistikas dati par cilvēku tirdzniecību un par ģeogrāfiskajām un darbības prioritātēm, kas noteiktas Vispārējā pieejā migrācijai un mobilitātei (VPMM).

²⁰ Vēsturiskais Zīda ceļš bija sens tirdzniecības ceļu tīkls, kas savienoja Austrumus un Rietumus un stiepās no Korejas pussalas un Japānas līdz Vidusjūrai. Ne vienmēr ir skaidrs, kuras valstis šis termins aptver, jo pastāvēja daudzi un dažādi ceļi jeb Zīda ceļi. 2013. gadā Komisija un

Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai papildina citi politikas dokumenti

26. Cilvēku tirdzniecība ir kompleksa parādība, kuru var risināt no dažādiem aspektiem. Attiecībā uz cilvēktiesību aspektu attiecīgie dokumenti, kas papildina ES pieeju cilvēku tirdzniecības problēmai, ir Eiropas programma migrācijas jomā, Eiropas Drošības programma, ES Rīcības plāns cīņai pret migrantu kontrabandu (2015.–2020. gads), Rīcības plāns cilvēktiesību un demokrātijas jomā (2015.–2019. gads), jaunais satvars ES pasākumiem saistībā ar dzimumu līdztiesības un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm ES ārējās attiecībās (2016.–2020. gads) un ES Stratēģiskā iesaiste dzimumu līdztiesības jomā (2016.–2019. gads).

27. ES ir apņēmusies visās ārējās darbības jomās bez izņēmuma veicināt cilvēktiesības²¹. Strādājot ar divpusējiem partneriem, ES iecienītākais mehānisms ir individuālas pieejas izstrāde, kas tiek atspoguļota vietējā valsts cilvēktiesību stratēģijā²². Šīs stratēģijas ir izstrādātas tā, lai ES un dalībvalstis tās integrētu, tās kalpo par pamatu cilvēktiesību dialogam, un ES delegācijas un centrālie dienesti tām regulāri seko līdzi gada progresa ziņojumos un pārskatos.

28. ES ir izstrādājusi cilvēktiesību stratēģijas visām valstīm, uz kurām attiecas revīzija. Dalībvalstis ir aktīvi piedalījušās šo stratēģiju izveidē, sākot no sagatavošanas līdz pat apstiprināšanas posmam. Dalībvalstu iesaiste ietvēra pārstāvju Padomes Āzijas un Okeānijas jautājumu darba grupā (*COASI*) un Cilvēktiesību jautājumu darba grupā (*COHOM*), šīs darba grupas ir atbildīgas par darbu ar Āziju vai ar cilvēktiesībām kopumā²³. Abu darba grupu līdzdalība nodrošināja reģionālo un tematisko konsekveni.

---

dalībvalstis kopīgi izveidoja "Zīda ceļu partnerību migrācijas jomā". Zīda ceļu partnerības projekts, kas atbalsta iniciatīvu, ietver Afganistānu, Bangladešu, Irānu, Irāku un Pakistānu.

²¹ Sk. Līguma par Eiropas Savienību 21. pantu.

²² Kā atspoguļots ES stratēģiskajā satvarā un Rīcības plānā par cilvēktiesībām un demokrātiju, 11855/12.

²³ *COHOM* nodarbojas ar visiem cilvēktiesību aspektiem ES ārējās attiecībās un apvieno par cilvēktiesību jautājumiem atbildīgās amatpersonas un dalībvalstu, EĀDD un Komisijas pārstāvjus. *COASI* ir atbildīga par ES attiecībām ar Āziju un Okeāniju. Kopīgu sanāksmju rīkošana nodrošina,

---

29. Cilvēku tirdzniecības jautājumi parasti ir iekļauti cilvēktiesību stratēģijās veidā, kādu EĀDD uzskata par vispiemērotāko un pieņemamāko ES un partnervalstij, nodrošinot efektīvu līdzsvaru starp cilvēku tirdzniecības problēmu un citiem prioritāriem jautājumiem.

Cilvēktiesību stratēģijās, ko mēs caurlūkojam, bija pienācīgi risināti attiecīgie cilvēku tirdzniecības jautājumi iedaļās, kuras attiecās uz sievietes, bērnu un minoritāšu tiesībām.

30. Cīņa pret cilvēku tirdzniecību kā noziegumu šādā aspektā galvenokārt bija apskatīta ES 2013. gada smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējuma ziņojumā, kurā cilvēku tirdzniecība bija norādīta kā viens no galvenajiem draudiem Eiropas Savienībai (novērtējums apstiprināts 2017. gadā²⁴). Tā rezultātā Padome apstiprināja daudzgadu stratēģisko plānu attiecībā uz cīņu pret cilvēku tirdzniecību, kā arī ikgadējus operatīvos rīcības plānus. Šajos dokumentos uzmanība ir pievērsta cilvēku tirdzniecības kā nozieguma aspektam, kas Stratēģijā cilvēku tirdzniecības izskaušanai nav ietverts. Tajos ir izvērstāk apskatīts cīņas pret cilvēku tirdzniecību tiesībaizsardzības aspekts Eiropā un tādējādi ir iekļauts ierobežots skaits darbību trešās valstīs. Neviena no šīm darbībām neattiecas uz valstīm Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā.

ES politikas satvaru atbalsta dažādi instrumenti: īpaši noderīgs ir cilvēktiesību dialogs, savukārt citus instrumentus varētu izmantot vairāk, lai cīnītos pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā

31. Šajā iedaļā mēs izvērtējam, vai dažādu instrumentu (tostarp plānošanas, koordinācijas un cilvēktiesību dialoga) izmantošana veicināja visaptverošu rīcību. Mēs arī novērtējam, vai partnerības cīņai pret cilvēku tirdzniecību tika noslēgtas ar trešām valstīm, reģioniem un starptautiskām organizācijām Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā.

---

ka tiek ņemti vērā visi viedokļi, pirms dokumenti nonāk Politikas un drošības komitejā. Komisija tika pārstāvēta *COHOM-COASI* kopīgajās sanāksmēs.

²⁴ Smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējums 2017. gadā, Eiropols, 2017. g.

ES sniedz finansiālu palīdzību, lai cīnītos pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā, bet plānošanā nebija iekļauts vispārējs pamatojums un virziens un plānošanas potenciāls netika pilnībā izmantots

32. Nav tāda ES finansēšanas instrumenta, kas būtu īpaši vērsts uz cilvēku tirdzniecības apkarošanu. Tas nozīmē, ka esošie instrumenti ir jāizmanto koordinēti, lai finansētu pasākumus šajā jomā. Revidētie projekti tika finansēti, izmantojot attīstības sadarbības instrumentu (ASI) un Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instrumentu (EIDHR), ar kuriem var finansētu darbības, kuras ir saistītas ar cilvēku tirdzniecības cilvēktiesību dimensiju Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā. Komisija pašlaik caurskata šos ārējās finansēšanas instrumentus, proti, veic ASI un EIDHR starpposma novērtējumu, ko paredzēts pabeigt 2017. gada vidū.

33. Plānošanas procesā Komisija, EĀDD un dalībvalstis piedalās atbalsta stratēģiju definēšanā, kā arī prioritāšu un finanšu instrumentu piešķirumu noteikšanā. Visas pārbaudītās valstis iekļāva vismaz vienu stratēģijas dokumentu, kas pieņemts pēc Stratēģijas cilvēku tirdzniecības izskaušanai. Plānošanas dokumentos desmit valstīm, kuras bija aptvertas revīzijā, nebija iekļauta neviena atsauce uz Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai vai Padomes ģeogrāfiskajām prioritātēm.

34. Turklāt nav visaptverošu datu par finansiālo atbalstu, ko ES sniedza cīņai pret cilvēku tirdzniecību 2009.–2015. gada periodā²⁵. Komisija uztur datubāzi par projektiem cīņai pret cilvēku tirdzniecību (cilvēku tirdzniecības novēršanai paredzētās tīmekļa vietnes datubāze). Tomēr mēs konstatējam, ka datubāzē nav pilnīgas informācijas par finansējumu. Tādējādi attiecīgie lēmumu pieņēmēji un praktiķi to nevar efektīvi izmantot prioritāšu noteikšanā un darbību virzīšanā. Tas ir tāpēc, ka nav skaidru kritēriju, ar kuriem definē, kas uzskatāms par darbību cīņai pret cilvēku tirdzniecību (sk. III pielikumu)²⁶. Tas nozīmē, ka mēs nevaram izvērtēt, vai līdzekļu sadalījums starp reģioniem atbilst Padomes prioritātēm.

---

²⁵ Ziņojumā par gūtajiem panākumiem cīņā pret cilvēku tirdzniecību (2016. g.) nav ietverta konsolidēta informācija, un sniegtā informācija attiecas uz dažādiem laikposmiem vai nav pietiekami izvērsta.

²⁶ 2016. gada septembrī Komisija publicēja "Pētījumu par cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu visaptverošas politikas pārskatu", kas bija balstīts uz šo datubāzi. Autori bija iekļāvuši

35. Lielākā daļa ES finansiālā atbalsta cīņai pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā tiek sniegta, izmantojot ES dotācijas (sk. 46. punktu). 2014. gadā Komisija izdeva oficiālus norādījumus ES delegācijām palielināt dotāciju minimālo summu valstu uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, lai samazinātu līgumu skaitu²⁷. Komisija uzskata, ka darbs ar lielākām un profesionālākām NVO nodrošinās labāku pārvaldību un labāku koncepciju. Tomēr šajā lēmumā nav pilnībā atzīts, ka to NVO skaits, kuras aktīvi darbojas cīņā pret cilvēku tirdzniecību, katrā valstī ir atšķirīgs, un dažās valstīs var būt grūti izveidot grupas ar vajadzīgo pieredzi.

Cilvēktiesību dialogs ir bijis noderīgs instruments cilvēku tirdzniecības apkarošanā

36. Attīstības palīdzības instrumenti var palīdzēt novērst cilvēku tirdzniecību cilvēktiesību aspektā. Viens no svarīgākajiem ES instrumentiem cilvēktiesību veicināšanai ir regulāri dialogi ar partnervalstīm. Šie dialogi ir diplomātiski instrumenti, kas veicina diskusiju par jutīgiem cilvēktiesību jautājumiem. Cilvēktiesību dialoga efektivitāte izriet no tā spējas ietekmēt citas politikas jomas, piemēram, attīstības sadarbību un tirdzniecību, un augstāka līmeņa politiskus dialogus.

37. Politikas dialogu var veicināt ar konkrētu atbalstu, izmantojot tehniskās palīdzības instrumentus – Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas instrumentu un politikas dialoga atbalsta mehānismu.

38. ES risina cilvēktiesību dialogus ar vairāk nekā 40 valstīm, tostarp desmit Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm, kuras aptvertas šajā revīzijā. Šie dialogi ir izveidoti saskaņā ar ES pamatnostādņēm par cilvēktiesību dialogiem, kurās ES delegācijām ir piešķirta svarīga loma sagatavošanas, īstenošanas un komunikācijas posmos. Attiecībā uz desmit revīzijā aptvertajām valstīm cilvēktiesību dialogs notiek regulāri, nodrošinot ES iespēju apspriest

---

atrunu, kurā bija minēts: “Lai gan ES koordinators cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā birojs bija pielicis visas pūles, lai līgumslēdzējam sniegtu informāciju par visu dienestu visiem finansētajiem projektiem visā aplūkotajā periodā, pētījumu nevar uzskatīt par pilnīgi izsmeļošu pārskatu par visiem Eiropas Komisijas finansētajiem projektiem saistībā ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību (...). Eiropas Komisija negarantē šajā pētījumā iekļauto datu precizitāti.”, 2. lpp.

²⁷ 2008. gadā dotācijas minimālais apmērs *EIDHR* finansētam projektam cīņai pret cilvēku tirdzniecību bija 50 000 EUR. 2015. gadā saskaņā ar norādījumiem tas bija 250 000 EUR.

---

svarīgus ar cilvēku tirdzniecību saistītus jautājumus. Iekšējo ziņošanu par diskusijām, kas notikušas cilvēktiesību dialoga laikā, EĀDD izmanto kā atsauci *EIDHR* plānošanai.

39. Pirms katra dialoga EĀDD struktūrvienības, kas atbildīgas par attiecīgo reģionu un cilvēktiesībām, izstrādā ES nostāju. Tam bieži ir vajadzīga prioritāšu piešķiršana tematiem. Visās desmit valstīs bija vismaz viens dialogs, kas ietvēra vismaz vienu ar cilvēku tirdzniecību saistītu aspektu. Mēs konstatējam, ka centrālo dienestu attiecīgo EĀDD cilvēktiesību struktūrvienību iesaiste veicināja daudzpusējo cilvēku tirdzniecības apkarošanas iniciatīvu un ES stratēģisko cilvēktiesību mērķu saskaņotību attiecībā uz Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm.

ES ir atbalstījusi reģionālās iniciatīvas visaugstākajā līmenī, bet vēl nav iesaistījusies mērķtiecīgās partnerībās cīņai pret cilvēku tirdzniecību ne ar vienu no Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm

40. Viens no galvenajiem ES partneriem reģionā ir Dienvidaustrumāzijas valstu asociācija (*ASEAN*), kura pēc Padomes uzskatiem “dod būtiskāko ieguldījumu Āzijas un Klusā okeāna reģiona stabilitātē”²⁸. Šajā kontekstā ES jau agrāk ir atbalstījusi *ASEAN* cilvēktiesību mehānisma izstrādi un *ASEAN* Starpvaldību cilvēktiesību komisijas izveidi. *ASEAN* 27. augstākā līmeņa sanāsmē 2015. gadā tika apstiprināta juridiski saistoša *ASEAN* Konvencija pret cilvēku, īpaši sieviešu un bērnu, tirdzniecību²⁹. Pēc tam, kad Konvenciju bija ratificējušas sešas valstis (tas ir minimālais ratificējušo valstu skaits)³⁰, tā stājās spēkā 2017. gada martā.

41. Bali process ir iniciatīva, ar kuru risina konkrētus cilvēku kontrabandas, cilvēku tirdzniecības un neatbilstīgas migrācijas jautājumus reģionā. To koordinē Indonēzija un Austrālija, un tajā ir iesaistījušies vairāk nekā 48 locekļi, tostarp Apvienoto Nāciju

²⁸ Padomes secinājumi par ES un *ASEAN* attiecībām, 22.6.2015.

²⁹ Konvencija bija reģionāla atbilde uz pieaugošajām bažām par cilvēku tirdzniecību, jo īpaši attiecībā uz tūkstošiem rohingu bēgļu un Bangladešas migrantiem, kuri pamesti pārpildītās laivās atklātā jūrā, kā arī masu apbedījumu atklāšanu uz Malaizijas un Taizemes robežas, kuros, domājams, apbedīti galvenokārt no cilvēku tirdzniecības cietušie rohingi.

³⁰ Kambodža, Mjanma, Filipīnas, Singapūra, Taizeme un Vjetnama. Konvencija stājās spēkā pēc tam, kad 2017. gada 6. februārī to bija ratificējuši sestā valsts – Filipīnas.

Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos, Starptautiskā Migrācijas organizācija (*IOM*) un *UNODC*. Komisija un 12 ES dalībvalstis piedalās kā novērotājas. Lai gan Bali process galvenokārt ir pievērsies migrācijas jautājumiem (tam ir migrācijas ekspertu saraksts, bet ne cilvēku tirdzniecības ekspertu saraksts), tā ietvaros tika izveidota darba grupa cilvēku tirdzniecības jautājumos, kura pirmo reizi sanāca 2015. gada martā.

42. Spēcīgas ekspertu kopienas trūkums jautājumos par cīņu pret cilvēku tirdzniecību ir ietekmējis zināšanu apmaiņas sekmēšanu. Komisija sagatavoja ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību saistīto kontaktpunktu sarakstu³¹, bet tas nebija pilnīgs (Indonēzija, Mjanma, Nepāla, Pakistāna un Taizeme tajā nebija iekļautas). Šiem kontaktpunktiem tika nodrošinātas tikai sākotnējas mācības un informatīvie materiāli. ES delegācijas izmantoja cilvēktiesību kontaktpunktu esošās struktūras. Kaut arī šāda rīcība bija pamatota lietderības aspektā, rezultātā tika uzkrāts mazāk specializētu zināšanu cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā.

43. Visas Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstis ir Palermo protokola dalībnieces (sk. 2. punktu), izņemot Bangladešu, Butānu, Laosu un Nepālu³². Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai aicina izmantot partnerības, lai apkarotu cilvēku tirdzniecību ārpus ES robežām. Papildus divpusējiem dialogiem Eiropas Savienībai ir izveidojušās ilgstošas attiecības un partnerības ar *ASEAN* un Āzijas un Eiropas sanāksmes (*ASEM*) forumiem. ES šos forumus izmanto kā struktūras cīņai pret cilvēku tirdzniecību. Līdz šim starp ES un kādu no Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm nav izveidota neviena jauna partnerība, kas paredzēta cīņai pret cilvēku tirdzniecību.

---

³¹ Sagatavots 2014. gadā, bet nav regulāri atjaunināts.

³² 2017. gada februārī.

Neraugoties uz konstatētajām nepilnībām, lielākā daļa projektu, kuri veltīti cīņai pret cilvēku tirdzniecību, deva pozitīvus rezultātus, tomēr pastāvēja bažas par ilgtspēju

Projektu atlases sistēma nesekmēja visaptverošu pieeju, un projektu izstrādē bija nepilnības, īpaši mērķu un rādītāju formulēšanā

44. Šajā iedaļā mēs izvērtējam, vai projekti atbilda ES politikas stratēģijas prioritātēm un darbībām, vai projektiem bija atbilstīgi mērķi un rādītāji³³ un vai Komisija savlaicīgi novērsa koncepcijas nepilnības.

Projekti atbilda vispārējai Stratēģijai cilvēku tirdzniecības izskaušanai, taču tie tika pārvaldīti kā vienreizēji pasākumi

45. Mēs konstatējam, ka visi 35 ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību saistītie projekti, kurus mēs pārbaudījām, atbilda Stratēģijai cilvēku tirdzniecības izskaušanai (apstiprināta 2012. gadā), attiecīgajai ES valsts stratēģijai un valsts cilvēktiesību stratēģijai, kā arī konkrētu atbalsta instrumentu plānošanas dokumentiem. Projekti galvenokārt bija vērsti uz cilvēktiesību aspektiem, un tajos bija konsekventi uzsvērtas sieviešu un bērnu tiesības un labklājība.

46. Projekti lielākoties bija atlasīti, izsludinot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus (32 no 35 projektiem). Priekšlikumi tika novērtēti un salīdzināti ar citiem priekšlikumiem, kuri bija iesniegti tajā pašā uzaicinājumā. Salīdzināšanas mehānisma mērķis bija atlasīt labākos projektu priekšlikumus katrā uzaicinājumā, bet netika izvērtēta iespējamā sinerģija un mijiedarbība ar citiem projektiem vai instrumentiem.

47. Tā kā projektus atlasīja, izmantojot uzaicinājumus, katra atlase bija vienreizējs pasākums, kurā Komisijai bija ierobežotas iespējas nodrošināt (laika un norādījumu ziņā³⁴), lai atlasīto

³³ Šai analīzei mēs izmantojam plaši atzītos SMART/RACER standartus. SMART mērķi ir konkrēti, izmērāmi, sasniedzami, atbilstīgi un ar konkrētiem termiņiem (*specific, measurable, attainable, relevant, time-bound*). RACER rādītāji ir atbilstoši, apstiprināti, ticami, nesarežģīti un pamatoti (*relevant, accepted, credible, easy, robust*).

³⁴ Tad, kad uzaicinājums iesniegt priekšlikumus ir izsludināts, Komisijai nav iespēju mudināt pieteikuma iesniedzējus iesniegt priekšlikumus, ar kuriem risina konkrētu jautājumu, orientē atbalstu uz konkrētiem saņēmēju veidiem vai sasniedz konkrētus mērķus. Lai gan Komisija var ietekmēt potenciālos pieteikumu iesniedzējus, sagatavojot katra uzaicinājuma darba

projektu portfelis būtu vērsts uz visām piecām prioritātēm, kas noteiktas Stratēģijā cilvēku tirdzniecības izskaušanai (sk. 22. punktu). Mēs konstatējam, ka neviens no paraugā iekļautajiem projektiem nebija galvenokārt orientēts uz kriminālvajāšanu vai zināšanu apmaiņu, bet lielākā daļa bija vērsta uz novēršanu un/vai aizsardzību (kopumā 31 projekts). Tikai viens projekts³⁵ pievērsās cilvēku tirdzniecības kā nozieguma aspektam, tostarp darbībām, kuras nodrošinātu iespējas tiesībaizsardzības amatpersonām apkarot ar cilvēku tirdzniecību saistītos noziegumus, atklājot un sagraujot noziedznieku tīklus.

Daudziem projektiem bija vāji mērķi un/vai rādītāji

48. Bija problēmas ar daudzu projektu (23) mērķu un/vai rādītāju definēšanu³⁶. Mērķi bieži vien nebija pietiekami konkrēti vai izmērāmi (attiecīgi 14 un 8 projekti). Rādītāji bija īpaši vāji attiecībā uz pamatotību, ticamību un ērtu izmantošanu, un reizēm tie tika izteikti skaitļos tādā veidā, kas nebija nozīmīgs.

1. izcēlums. Vāji definēti mērķi un rādītāji

Vāji definētu mērķu piemēri

Philippines1 projektā bija risināti jautājumi par vardarbību ģimenē un cilvēku tirdzniecību nabadzīgās pilsētu kopienās. Tajā bija noteikts vispārējais mērķis “veicināt uz cilvēktiesībām orientētu pārvaldības vidi, (...) kuras ietvaros tiek pildīti vietējo pašvaldību struktūru pienākumi (...) palielināt sieviešu spējas aizstāvēt savas tiesības”. Šis mērķis nav pietiekami izmērāms vai konkrēts³⁷.

Vāji definētu rādītāju piemēri

---

uzdevumus, un to arī dara, norādījumi nedrīkst būt pārāk specifiski, lai tie nekropļotu mehānisma konkurences garu.

³⁵ *Regional3 EU-ASEAN Migration and Border Management II with Interpol.*

³⁶ 23 projektu iedalījums bija šāds: 11 projektos bija nepilnības saistībā ar mērķiem un rādītājiem; sešos projektos bija nepilnības tikai saistībā ar rādītājiem; sešos projektos bija nepilnības tikai saistībā ar mērķiem.

³⁷ Konkrētie mērķi bija to faktoru noteikšana, kuri apgrūtinā divu likumu efektīvu piemērošanu, un ieinteresēto personu spēju veidošana nolūkā šos faktorus novērst, un arī tie nebija pietiekami izmērāmi vai konkrēti.

Bangladesh5 mērķis bija veicināt “piespiedu situācijā” esošu tējas plantāciju strādnieku tiesības un pamatbrīvības. Tajā bija ietverti tādi rādītāji kā “dažādas darbības nodrošina tējas plantāciju strādnieku tikšanos ar parlamenta deputātiem”, “tējas plantāciju strādnieki stingrāk pauž savu viedokli” un “galasaņēmēji izdara informācijā balstītu izvēli, atlasot kandidātus valsts mēroga vēlēšanās”. Minētie rādītāji neatbilst *RACER* standartiem, jo tie nav pietiekami ticami, vienkārši un pamatoti.

Nenozīmīgu rādītāju piemēri

Projektā *India1* bija ietverts rādītājs “vidējo emigrācijas izmaksu samazinājums darba ņēmējam”, tomēr priekšlikuma sagatavošanas laikā emigrācijas vidējās izmaksas varēja tikai aptuveni aplēst, balstoties uz citas aģentūras 2008. gadā veiktu pētījumu un uz neoficiāliem pierādījumiem. Darbība, kuras rezultātā būtu vajadzējis iegūt aplēsi (migrantu ģimeņu apsekojums), tika atlikta un galu galā netika īstenota, jo projekta koncepcija neparedzēja pietiekami daudz laika un resursu, lai veiktu pētījumu.

49. Lai gan 21 projektā bija plānots veikt sākotnējā stāvokļa apsekojumus, šo apsekojumu efektivitāte un pievienotā vērtība bija atšķirīga. Divos gadījumos apsekojumi nebija noderīgi iekšējās uzraudzības sistēmai vai intervences loģiskā ietvara uzlabošanai, jo tie bija sagatavoti novēloti, nebija pietiekami izvērsti vai neatbilda projekta rādītājiem pilnībā³⁸. Tomēr attiecībā uz četriem projektiem (*Bangladesh1*, *Bangladesh3*, *Nepal2* un *Nepal3*) apsekojumi bija sagatavoti projekta sākumā un kalpoja par noderīgu sākuma punktu projekta rezultātu uzraudzībā un novērtēšanā.

Komisija savlaicīgi neizlaboja dažas nepilnības projektu koncepcijā, konkrēti, pirms dotācijas līguma parakstīšanas

50. Izstrādājot lielāko daļu projektu, tika ņemti vērā riski un gūtā pieredze, bet tikai septiņos projektos bija novērtēti riska iespējamības scenāriji (t. i., riska rašanās iespējamība un

³⁸ Projektā *Cambodia1* sagatavotā atsaucēs vērtība nebija pietiekami sīki izstrādāta. Projektā *India2* atsaucēs dati nebija pilnībā saskaņoti ar projekta rādītājiem un kļuva pieejami pārāk vēlu, lai tos varētu noderīgi izmantot projektā.

ietekme īstenošanās gadījumā)³⁹. Vairākos projektos vērtētāji konstatēja nepilnības loģiskajā ietvarā⁴⁰ priekšlikuma posmā, bet tās netika pilnībā ņemtas vērā projekta īstenošanā.

- a) *Indonesia1* gadījumā viens no pilnā priekšlikuma vērtētājiem vērsa uzmanību uz vājiem rādītājiem, bet tas netika atspoguļots novērtējuma ziņojumā un rādītāji netika mainīti.
- b) Projekta *Philippines2* vērtētāji norādīja, ka konkrētie mērķi bija formulēti vāji (“tikai daudzas darbības, kas ļoti līdzinās sagaidāmajiem rezultātiem”); tomēr šis jautājums netika risināts pirms dotācijas līguma parakstīšanas.
- c) *Nepal3* vērtētājs norādīja, ka “nebija veikts apsekojums par atsauces vērtībām vai salīdzinošā novērtēšana” un ka “loģiskais ietvars jāpārveido, iekļaujot atbilstošus kvantitatīvos rādītājus”. Šajā gadījumā apsekojums par atsauces vērtībām tika veikts kā projekta darbība un loģiskais ietvars tika pārskatīts līdz otrajam starpposma ziņojumam, tomēr daži rādītāji palika skaitļos neizsakāmi un subjektīvi⁴¹.

51. Vienā gadījumā (projektā *Bangladesh5*) ES delegācija pievērsās jautājumam par vāju loģisko ietvaru, kamēr projekts tika īstenots, un lūdza līdzekļu saņēmējam to labot. Tomēr izmaiņas tika veiktas tikai sešus mēnešus pirms projekta beigām 2016. gada aprīlī; tas nozīmē, ka delegācija iesaistījās pārāk vēlu (projekts ilgums bija trīs gadi).

---

³⁹ Projekti, kuriem bija veikts zināms riska iespējamības novērtējums: *Bangladesh1*, *Bangladesh2*, *Cambodia1*, *Cambodia4*, *Nepal1*, *Thailand1* un *Thailand3*.

⁴⁰ Vērtētāji ir novērtēšanas komitejas locekļi, kuri ir atbildīgi par priekšlikumu novērtēšanu. Tos personīgi iecel Komisija. Izlasē iekļauto projektu vērtētāji bija Komisijas darbinieki.

⁴¹ To vīru / ģimenes locekļu procentuālais īpatsvars, kuriem ir harmoniskas attiecības ar migrantēm galamērķa valstī (Apvienotajos Arābu Emirātos, Kuveitā un Saūda Arābijā), NVO partneru skaita pieaugums (nav konkrēti norādīts pieauguma mērķlielums), partnernevalstiskās organizācijas īsteno lielāku skaitu mērķa darbību, kuras aptver pilnu mobilitātes virkni (..) (nav konkrēti norādīts pieauguma mērķlielums), vai rehabilitēto deportēto personu procentuālais īpatsvars no projekta mērķa rajoniem (nav konkrēti norādīts pieauguma mērķlielums).

---

52. Sagaidāmie rezultāti vairākumā projektu bija pietiekami reāli izstrādes posmā⁴². Tomēr bija izņēmumi.

- a) Ar Komisiju apspriežot projekta *Bangladesh1* paplašināšanu, kļuva skaidrs, ka projekta koncepcija bija pārāk vērienīga, īpaši tas attiecās uz datubāzes izmantošanu. Tā kā projektu īstenoja attālos rajonos, elektroenerģijas nepieejamība un interneta savienojamības problēmas bija nozīmīgi šķēršļi projekta darbību sekmīgai īstenošanai; šis fakts netika pienācīgi novērtēts projekta izstrādes posmā.
- b) Vairākas atceltās darbības, kuras bija iekļautas projektā *India1*, bija pārlietu vērienīgas izstrādes posmā: projekta ietvaros bija paredzēts caurskatīt gaidāmos tiesību aktu grozījumus, kuri jau bija atkārtoti atlikti (kopš 2004. gada) un kuri nebija pieņemti projekta īstenošanas laikā (2011.–2014. g.).

Projektu īstenošanu apgrūtināja vietējie ierobežojumi un kavēšanās

53. Šajā iedaļā mēs cita starpā izvērtējam, vai Komisija pienācīgi uzraudzīja projektus un savlaicīgi reaģēja uz neparedzētām izmaiņām un vai projekti tika īstenoti saskaņā ar plānu (laiks, budžets un darbības).

Komisija uzraudzīja projektus pienācīgi, bet to īstenošanu ietekmēja ierobežota līdzdalība valsts līmenī, izmaiņas partneru darbību secībā un kavējumi

54. Mēs konstatējam, ka Komisija projektus pienācīgi uzraudzīja, tostarp uz vietas apmeklēja 26 projektus un īstenoja “uz rezultātiem vērstu uzraudzību”⁴³ četriem projektiem. Parasti Komisija īstenoja savlaicīgus koriģējošus pasākumus, lai atbalstītu projektu raitu

⁴² Kopumā mēs konstatējam, ka deviņos projektos bija iekļauti rezultāti, kuri izstrādes posmā šķiet pārāk optimistiski: *Bangladesh1*, *Bangladesh6*, *Bangladesh8*, *Cambodia3*, *India1*, *India2*, *Regional1*, *Thailand4* un *Thailand6*.

⁴³ Uz rezultātiem vērsta uzraudzība sniedz īsu ieskatu intervences pasākuma īstenošanā konkrētā brīdī. Tā kalpo ne vien kā projekta vadības atbalsta instruments, jo ieinteresētās personas tiek informētas par konkrēta intervences pasākuma rezultātiem, bet arī veicina pieredzes gūšanu intervenču turpmākai plānošanai, izstrādei un īstenošanai.

īstenošanu⁴⁴. Tomēr mēs konstatējam, ka 14 projektu ilgtspējas pastāvīgā novērtēšana bija vāja (sk. 66. punktu), kaut arī vismaz dažos gadījumos šis aspekts bija skaidrs jau izstrādes posmā.

55. Līdz 2016. gada jūlijam 27 no 35 projektiem bija pabeigti. Tomēr 10 projektu⁴⁵ īstenošanas termiņš tika pagarināts par trim līdz divpadsmit mēnešiem. Puse no termiņu pagarinājumiem bija saistīta ar ārējiem faktoriem, piemēram, novēlotiem iestāžu apstiprinājumiem, politiskiem nemieriem un bažām par drošību; otra puse bija izskaidrojama ar iekšējiem projektu ierobežojumiem, kuri saistīti ar partneru spējām.

56. Astoņos projektos veica izmaiņas darbību loģiskajā secībā. Šīs izmaiņas ietekmēja saistīto darbību izpildi, un tas nozīmē, ka nebija iespējams pilnībā izmantot sinerģijas potenciālu. Mēs konstatējam, ka sākotnējā stāvokļa apsekojumi un novērtējumi nebija pieejami tad, kad tie bija vajadzīgi, mācību pasākumi notika novēloti un saistīto darbību prioritāšu noteikšana nebija ideāla.

2. izcēlums. Darbību secības izmaiņu radītās ietekmes piemēri

Izmaiņas secībā

Projektā *Cambodia2* darbību sākotnējā secība bija šāda: 1.1. Preses caurskatīšana, novērošana un analīze saistībā ar bērnu tirdzniecības un tās uzraudzības atspoguļojumu presē, 1.2. Žurnālistu izpratnes veicināšana un apmācība par cilvēku tirdzniecību un bērnu tiesībām un 1.3. Specializētu žurnālistu tīkla veicināšana valstī. Tas, ka projektā mainīja šo kārtību, ietekmēja saistīto darbību izpildi, jo preses analīzei vajadzēja atklāt žurnālistu apmācības vajadzības un pēc mācībām vajadzēja veidot tīklu. Taču projekts tika sākts ar tīkla veidošanas darbībām, pirms bija veikta preses caurskatīšana un notikušas mācības.

Ievērojami kavējās vienas darbības izpilde

⁴⁴ Izņemot četrus gadījumos, kad bija vajadzīgs pārāk ilgs laiks, lai izskatītu papildinājuma pieprasījumu, partnera īpašo iezīmju dēļ bija jāgaida "rezultātu uzraudzības" publicēšana, lai risinātu zināmās problēmas, partnera maiņa mēnesi pēc tam, kad bija parakstīts līgums, tika uzskatīta par formalitāti un nebija reakcijas uz to, ka vairākus mēnešus nebija projekta vadītāja.

⁴⁵ Projekti *Nepal3, Bangladesh1, Bangladesh2, Thailand2, Vietnam1, India2, India3, Philippines2, Pakistan1* un *Regional2*.

Projektā *India2* neaizsargātības kartes (piem., vietas, kurās neaizsargāti iedzīvotāji ir visvairāk pakļauti cilvēku tirdzniecības riskam) bija pieejamas 2011. gada martā, bet līdz 2013. gada februārim attiecīgā ministrija tās joprojām nebija apstiprinājusi. Tādējādi tika apturētas visas darbības, tostarp sākotnējā stāvokļa apsekojumi, ko bija paredzēts iekļaut projekta īstenošanā. Pārskatītos apsekojumus galu galā sagatavoja pārāk vēlu, lai tie būtu noderīgi.

57. Desmit mūsu pārbaudītajos gadījumos⁴⁶ vairākas svarīgas darbības nebija īstenotas, kā plānots. Iemesls bija valdības (pieci gadījumi), īstenošanas partnera (četri gadījumi) vai abu (viens gadījums) apņēmības trūkums, sk. **3. izcēlumu**.

3. izcēlums. Nepietiekamas līdzatbildības/apņēmības piemēri

No valdības puses

Projektā *Bangladesh1* valdība līdz projekta beigām neaktivizēja bērnu reģistrēšanas programmatūru. Šā iemesla dēļ projekta darbības laikā nebija iespējams apmācīt ierēdņus.

Projekta *Indonesia1* mērķis bija atbalstīt valsts plāna īstenošanu cīņai pret cilvēku tirdzniecību. Paredzētās sanāksmes ar augsta līmeņa valdības ierēdņiem nenotika politiskas apņēmības trūkuma dēļ un bija jāaizstāj ar pašvaldību ierēdņu sanāksmēm.

No īstenošanas partnera puses

Projektā *Myanmar1* paredzētie mācību materiāli par migrāciju vai bērnu aizsardzību nebija izstrādāti projekta ietvaros un bērnu aizsardzības grupām rīkotajos darbsemināros materiāli netika sistemātiski izdalīti. Turklāt atpūtas pasākumi bērniem netika organizēti regulāri, jo katra vietējās kopienas bērnu aizsardzības grupa darbojās neatkarīgi, veicinot un nodrošinot informētību par bērnu tiesībām. Dažas grupas nebija pietiekami aktīvas (piemēram, trīs pasākumi vienā gadā salīdzinājumā ar 20 citā ciemā). Partnerim vajadzēja savlaicīgi risināt abus jautājumus (materiālu pieejamība un iesaiste).

Gan no valdības, gan īstenošanas partnera puses

Projektā *India1* tika atceltas divas ārkārtīgi svarīgas darbības. Pirmkārt, ierosinātās Indijas migrācijas politikas analīze no cilvēktiesību viedokļa un grozījumi spēkā esošajā likumā par cīņu pret cilvēku

⁴⁶ Desmit projekti ir *Philippines2*, *Bangladesh1*, *Bangladesh2*, *Indonesia1*, *India2*, *Cambodia3*, *Nepal2*, *Myanmar1*, *India1* un *Bangladesh4*. Septiņi projekti vēl tiek īstenoti. Tika analizēti vienīgi pabeigtie projekti.

tirdzniecību sākotnēji tika aizkavēti un pēc tam atcelti, jo valdība neapstiprināja jaunu migrācijas politiku un likumu par cīņu pret cilvēku tirdzniecību negrozīja. Šādas kavēšanās risks bija paredzams, ņemot vērā vairākus iepriekšējus nesekmīgus centienus grozīt tiesisko regulējumu. Otrkārt, netika īstenota darbība, kas paredzēja aviosabiedrību un banku korporatīvās sociālās atbildības novirzīšanu uz informācijas izplatīšanu un pakalpojumu sniegšanu migrējošiem darba ņēmējiem, jo trūka līdzekļu un loģistikas spējas. Arī to varēja paredzēt projekta izstrādes posmā.

Budžeta izpildi apgrūtināja vietējo partneru ierobežotās spējas

58. Mēs konstatējam septiņus līdzekļu ievērojami nepilnīga izlietojuma gadījumus un piecus citus gadījumus, kuros budžeta izlietošanai bija vajadzīgi termiņa pagarinājumi⁴⁷. Dotāciju līgumos ir noteikts ES ieguldījuma maksimālais apmērs, un līdzekļu nepilnīgs izlietojums nav obligāti jāuztver negatīvi, īpaši, ja visi sagaidāmie rezultāti ir sasniegti. Tomēr, ja atlasītā priekšlikuma budžets ir ievērojami pārvērtēts un tas nav izlabots pirms līguma sagatavošanas, Komisija nevar pilnībā izmantot uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus (un pieejamos līdzekļus), lai atbalstītu citus projektus. Dažos gadījumos mēs konstatējam, ka partneru sākotnējie priekšlikumi nebija reāli izpildāmi (pārāk vērienīgi / pārvērtēti) salīdzinājumā ar to spējām. Tam ir piemēri.

- a) Vienā projektā (*Regional1*) izmantoja tikai 65 % no sākotnējā budžeta. Galvenais īstenošanas partneris piekrita, ka daudzas budžeta pozīcijas sākotnēji bija pārvērtētas (jo īpaši attiecībā uz aprīkojumu un kampaņas izdevumiem)⁴⁸.
- b) Gandrīz puse no līguma vērtības projektā *India3* nebija izmantota līdz projekta sākotnējam beigu datumam daļēji tāpēc, ka ilgtermiņa darbības saistībā ar palīdzību upuriem aptvēra, iespējams, pievilcīgāks (ilgāka termiņa, mērķtiecīgāks) valsts finansējums.

⁴⁷ Projekti, kuros bija līdzekļu ievērojami nepilnīgs izlietojums: *Thailand2*, *Bangladesh1*, *India2*, *India3*, *Philippines2*, *Regional1* un *Regional2*. Projekti, kuros izmantoja termiņa pagarinājumus: *India1*, *Nepal3*, *Pakistan1*, *Bangladesh2* un *Vietnam3*.

⁴⁸ ES piešķirtais finansējums bija 1,7 miljoni EUR, kas ievērojami pārsniedza minimālo dotācijas apmēru – 500 000 EUR. Plānotie rezultāti lielā mērā bija sasniegti.

- c) Projektam *Regional2* bija vajadzīgi divi termiņa pagarinājumi (no 36 līdz 48 mēnešiem), lai izlietotu 90 % no plānotā ES ieguldījuma⁴⁹.

Projekti deva zināmus pozitīvus rezultātus cīņā pret cilvēku tirdzniecību, tomēr pastāvēja bažas par ilgtspēju

59. Šajā iedaļā mēs izvērtējam, vai plānotie iznākumi bija/ir sasniegti savlaicīgi un budžeta ietvaros, vai projekti ir devuši pozitīvu ieguldījumu cilvēku tirdzniecības izskaušanā un vai projektu rezultāti ir ilgtspējīgi.

Projekti deva zināmus pozitīvus rezultātus cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, bet ir grūti tos sasaistīt ar kopējo uzlabojumu reģionā attiecībā uz cīņu pret cilvēku tirdzniecību

60. Kopš 2009. gada cīņa pret cilvēku tirdzniecību reģionos, uz kuriem attiecas revīzija, kopumā ir uzlabojusies, tomēr starp valstīm pastāv ievērojamas atšķirības un tikai divas valstis atbilst labākajiem standartiem. Saskaņā ar datiem, kuri ietverti ASV ziņojumā par cilvēku tirdzniecību (sk. **1. tabulu**), stāvoklis ir uzlabojies Bangladešā, Kambodžā, Indijā, Filipīnās un Pakistānā; četrās valstīs stāvoklis nav mainījies (Indonēzijā, Nepālā, Mjanmā un Vjetnamā), un tikai vienā valstī (Taizemē) revīzijas aptvertajā laikposmā stāvoklis ir pasliktinājies.

1. tabula. Izlasē iekļauto valstu centieni apkarot cilvēku tirdzniecību, pamatojoties uz ASV ziņojumu par cilvēku tirdzniecību

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kambodža	2KS	2	2	2	2KS	2KS	2KS	2
Indonēzija	2	2	2	2	2	2	2	2
Nepāla	2	2	2	2	2	2	2	2
Mjanma	3	3	3	2KS	2KS	2KS	2KS	3
Taizeme	2	2KS	2KS	2KS	2KS	3	3	2KS
Vjetnama	2	2KS	2KS	2	2	2	2	2
Indija	2KS	2KS	2	2	2	2	2	2
Filipīnas	2KS	2KS	2	2	2	2	2	1

⁴⁹ ES piešķirtais finansējums bija 470 902 EUR, kas ievērojami pārsniedza minimālo dotācijas apmēru – 300 000 EUR. Plānotie rezultāti lielā mērā bija sasniegti.

Pakistāna	2KS	2	2	2	2	1	1	1
Bangladeša	2KS	2KS	2KS	2	2	2	2	2

Piezīme. ASV ziņojumā par cilvēku tirdzniecību valstis ir iedalītas četrās kategorijās: 1. līmenis (pilnībā atbilst standartiem), 2. līmenis (daļēji atbilst standartiem, bet tiek ieguldītas nozīmīgas pūles), 2. līmeņa kontrolesaraksts (2KS, tāds pats kā 2. līmenis, bet ietekmi saasina cietušo skaits, nespēja sniegt pierādījumus par pastiprinātiem centieniem vai saistību neievērošana) un 3. līmenis (neatbilst standartiem).

Avots: ASV Valsts departaments, "Ziņojums par cilvēku tirdzniecību", 2016. g.

61. Mēs atklājām, ka visos pārbaudītajos projektos varējām konstatēt dažus pozitīvus projektu rezultātus cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, kuri sekmē cīņu pret cilvēku tirdzniecību. Mēs arī konstatējām, ka ES atbalsts, it īpaši mērķtiecīgi virzītais *EIDHR* finansējums, ir palīdzējis nostiprināt vietējo kopienu NVO, kuras izveidotas, lai cīnītos pret cilvēku tirdzniecību. Tomēr šos rezultātus nevar sasaistīt ar vispārējo virzību cīņā pret cilvēku tirdzniecību attiecīgajos reģionos. Turklāt ir grūti noteikt cilvēktiesībās balstītu iniciatīvu ietekmi, jo ar tām atbalsta ilgtermiņa izmaiņas, kuras pēc savas būtības bieži vien ir grūti izmērīt.

62. Labs piemērs tam, kā ES atbalsts var veicināt ilgtermiņa izmaiņas attieksmē un vietēja mēroga iesaistē, ir projekts *Indonesia1*. Tā mērķis bija konsolidēt cīņā pret cilvēku tirdzniecību aktīvi iesaistīto vietējo NVO jauno koalīciju, stiprinot tās spējas, kā arī uzlabojot tās starptautisko atpazīstamību un aptvērumu. Tā rezultātā ANO vadītajā cilvēktiesību stāvokļa regulārajā pārskatā Indonēzijā⁵⁰ koalīcija spēja sniegt svarīgu informāciju par cilvēku tirdzniecības problēmām.

63. Līdzīgi arī projektus *Cambodia2* un *Cambodia3* īstenoja valsts NVO koalīcija. Abi projekti ir palīdzējuši uzlabot koalīcijas atpazīstamību, spējas un aptvērumu, un tā rezultātā koalīcija un tās locekļi ir uzlabojuši projektu vadības prasmes un ir spējuši arī turpmāk saņemt līdzekļu devēju atbalstu dažām savām darbībām.

64. Kā aprakstīts iepriekš (sk. 47. punktu), projektu atlase, izmantojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, sniedz ierobežotas iespējas Komisijai iekļaut projektus visaptverošā pieejā. Tomēr mēs konstatējām vienu projektu, kas spēja sasaistīt attīstības palīdzību ar citiem

⁵⁰ Vispārējais regulārais pārskats ir unikāls process, kura ietvaros tiek regulāri pārskatīta cilvēktiesību ievērošana visās 193 ANO dalībvalstīs.

ES politikas instrumentiem (sk. **4. izcēlumu**). Arī citi līdzekļu devēji risina cilvēku tirdzniecības problēmu, pieņemot visaptverošu pieeju, kas ietver dažādus atbalsta veidus⁵¹.

4. Izcēlums. Projekts Thailand3: sekmīga struktūrvienību sadarbība un efektīva pieejamo instrumentu izmantošana, lai sasniegtu mērķus cīņā pret cilvēku tirdzniecību. Taizemes zivsaimniecības projekta piemērs

ES NNN (nelegāla, neregistrēta un neregulēta zveja) regulas⁵² mērķis ir nodrošināt, lai nelikumīgi nozvejoti zvejas produkti nenonāktu ES tirgū. Komisija 2011. gadā sāka neformālu dialogu ar Taizemi par tās atbilstību šīs regulas noteikumu prasībām.

2015. gadā vairāki raksti atklāja saikni starp Taizemes zvejas uzņēmumiem un cilvēku tirdzniecību. Plašsaziņas līdzekļi atklāja "iestāžu, zvejnieku un cilvēku tirgotāju nozīmīgo lomu tūkstošiem iedzīvotāju paverdzināšanā".

Komisija uzskatīja, ka neformālais dialogs ar Taizemes iestādēm nenodrošināja apmierinošu virzību. Tāpēc Komisija 2015. gada 21. aprīlī iesniedza Taizemei oficiālu paziņojumu (tā saukto dzeltenu kartīti) par to, ka tā nav veikusi pietiekamus pasākumus starptautiskajā cīņā pret nelegālu zveju. Tika konstatēti trūkumi Taizemes tiesiskajā regulējumā saistībā ar ilgtspējīgu zveju, kā arī vāja uzraudzība, kontrole un nozvejas izsekojamība. Papildus šiem jautājumiem plašsaziņas līdzekļi apsūdzēja Taizemes floti arī smagos darba tiesību un cilvēktiesību pārkāpumos (sk. 6. punktu).

Lai gan oficiāla paziņojuma iesniegšana nebija paredzēta kā instruments cilvēku tirdzniecības apkarošanai, tā palīdzēja atbalstīt cīņu pret cilvēku tirdzniecību Taizemē. Lēmumam sekoja oficiāla dialoga procedūra ar Taizemes iestādēm, lai vienotos par nepieciešamajiem korigējošajiem pasākumiem. Šo pasākumu neīstenošanas sekas varētu būt ES aizliegums importēt Taizemes zvejas produktus, un tas bija papildu stimuls Taizemes iestādēm rīkoties bez kavēšanās.

⁵¹ Austrālijas un Āzijas programma cīņai pret cilvēku tirdzniecību (AATIP: 2013.-2018. g.) ar 50 miljonu Austrālijas dolāru finansējumu sniedz atbalstu ASEAN un reģionālām un valsts iestādēm un risina "taustāmu" pierādījumu trūkuma problēmu. ASV aģentūra *US Aid* nesen uzsāka reģionālu projektu cīņai pret cilvēku tirdzniecību, kura mērķis ir nodrošināt, lai intervences pasākumu mijiedarbība maksimāli palielinātu paredzamo ietekmi.

⁵² Padomes 2008. gada 29. septembra Regula (EK) Nr. 1005/2008, ar ko izveido Kopienas sistēmu, lai aizkavētu, novērstu un izskaustu nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju, un ar ko groza Regulas (EEK) Nr. 2847/93, (EK) Nr. 1936/2001 un (EK) Nr. 601/2004, un ar ko atceļ Regulas (EK) Nr. 1093/94 un (EK) Nr. 1447/1999.

Komisijas lēmums radīja aizsākumu sen vajadzīgām reformām, piemēram, saistībā ar darbinieku darba apstākļiem. Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektorāts un *DEVCO* ĢD ziņoja citiem Komisijas dienestiem (kuri ir atbildīgi par tirdzniecības un darba standartiem) par iespēju izstrādāt intervenci, ar kuru atbalsta Taizemes iestādes centienos sasniegt mērķi samazināt piespiedu darbu, bērnu darbu un citus nepieņemamus darba veidus un pakāpeniski izskaust darba ņēmēju ekspluatāciju Taizemes zivsaimniecības un jūras produktu apstrādes nozarēs. Rezultātā īstenotais projekts ir daļa no plašākiem centieniem, kuri aptver ES un Taizemes dialogu par zvejas un darba jautājumiem.

Projektu īsteno Starptautiskā Darba organizācija (SDO), kura parakstīja līgumu 2015. gada decembrī. Darbības sāka 2016. gada februārī, un to paredzētais ilgums ir 42 mēneši. Tiek sagaidīts, ka projekts palīdzēs Taizemes iestādēm, jo tajā izstrādās ceļvežus galveno SDO konvenciju ratificēšanai, un tā ir pozitīva plašāka ietekme arī ārpus zivsaimniecības nozares. Pasākumi, kas veikti, lai aizsargātu zivsaimniecībā nodarbināto tiesības, šobrīd tiek izplatīti citās tautsaimniecības nozarēs, lai standartizētu darba tiesības valstī. Arī citi līdzekļu devēji vāc informāciju par projektu, lai novērtētu iespēju to pārņemt citās Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīs (piem., Bangladešā, kur arī ir nozīmīga zivsaimniecības nozare).

Projektu rezultātu ilgspēja nebija sistemātiski nodrošināta

65. Mēs varējām novērtēt 25 projektu ilgspējas izredzes⁵³. Pārējie desmit projekti vai nu vēl turpinājās, vai vēl nebija apstiprināts galīgais ziņojums, vai arī tas nebija pietiekami sīki izstrādāts. Mēs konstatējam, ka 11 projektos ilgspēja bija skaidri parādīta. Pārējo 14 projektu ilgspēju, visticamāk, ietekmēs nepietiekamas turpmākas līdzekļu devēju iemaksas (astoņi projekti) un nepietiekama partneru vai valdības apņemšanās (seši projekti).

5. izcēlums. Ilgspējas problēmu piemēri

Nepietiekamas turpmākas līdzekļu devēju iemaksas

Projekta *Nepal1* galvenais partneris vairs nestrādā trijos rajonos un ir mainījis savas teritoriālās un tematiskās prioritātes. Lai gan viens no partneriem joprojām īsteno mikrokreditēšanas darbības ar cita līdzekļu devēja atbalstu, darbības, kurām ir tiešāka saikne ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību, netiek turpinātas.

⁵³ Sk. II pielikumu.

Projektā *India1* tiešu finansiālu ilgtspēju daļai darbību nodrošināja cits līdzekļu devējs, bet nebija iespējams turpināt visas darbības.

Nepietiekama partneru apņēmība un valdības līdzdalība

Projektā *India2*, kurā sniedza atbalstu ciema padomēm novērošanas komiteju un rīcības centru uzturēšanā, īstenošanas partneri neizstrādāja ilgtspējas kārtību ar policiju un nespēs finansiāli atbalstīt to darbības pēc programmas pabeigšanas.

Projekts *Bangladesh3* kļūs ilgtspējīgs tikai tad, ja valsts valdība mainīs nostāju pret rohingu bēgļiem (t. i., viņi netiek atzīti, viņiem nav piekļuves darba tirgum un nav pieejama vidusskolas izglītība). Tomēr ES delegācija nav veikusi turpmākus pasākumus. Šīs turpmākās rīcības trūkuma dēļ dažas ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību saistītās projekta darbības tika atceltas vai atliktas uz vēlāku laiku.

66. Attiecībā uz 14 projektiem, kuru ilgtspēja nebija skaidra, mēs konstatējām, ka pakārtotos faktorus, kuri ietekmē ilgtspēju, varēja labāk risināt izstrādes posmā. Konkrēti, projektos nebija ietverta izejas stratēģija, lai nodotu tālāk projektu prakses un sagatavotos iznākumus, kā tas ieteikts Komisijas Projekta cikla pārvaldības pamatnostādnes⁵⁴, un ārējie faktori/draudi nebija pietiekami mazināti un tāpēc saglabājās īstenošanas posmā. Arī Komisijas īstenoto ilgtspējas pastāvīgo novērtēšanu apgrūtināja nepietiekama dokumentācija par izmaiņu ietekmi īstenošanā.

67. Mums izdevās atrast ilgtspējīga projekta labu piemēru, kurš parāda, kādu ieguvumu sniedz ilgtspējas jautājuma risināšana agrīnā izstrādes posmā (sk. **6. izcēlumu**).

6. izcēlums. *Shubha Yatra*: Nepālas migranšu tiesību veicināšana un aizsardzība (*Nepal3*)

Labā prakse

Projekta mērķis ir veicināt un aizsargāt Nepālas migranšu tiesības, rīkojot izpratnes veicināšanas iniciatīvas un sekmējot zināšanu apmaiņu. Izejas stratēģija tika rūpīgi apspriesta ar galvenajām ieinteresētajām personām izstrādes posmā un tika pastāvīgi izvērtēta īstenošanas laikā. Konkrēti,

⁵⁴ Jāizstrādā "jebkuras ārējās palīdzības pakāpeniskas izbeigšanas plāns un pārvaldības pienākumu nodošana", Eiropas Komisija, Atbalsta sniegšanas metodes, 1. sējums "Projekta cikla pārvaldības pamatnostādnes", 2004. g., 45. lpp.

projektā bija iekļautas darbības, kurām bija spēja piesaistīt turpmāku līdzekļu devēju atbalstu, lai nodrošinātu sasniegto rezultātu ilgtspēju pēc projekta pabeigšanas.

Izpratnes veicināšanas darbību sasniegtie rezultāti ir bijuši ilgtspējīgi. Ar Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) atbalstu viens no partneriem īstenoja drošas migrācijas programmu Rupandehī rajonā. Ar vietējo iestāžu finansiālu atbalstu Migranšu pakalpojumu centrs (*Shubha Yatra* projektā izveidotā Migranšu darba ņēmēju federācija) līdzīgi ir rīkojis regulāras rajona koordinācijas sanāksmes, kurās uzmanība tika vērsta uz migranšu tiesību aizstāvību.

Turklāt informācijas centri rajona administratīvajos birojos (Hetaudā un Bhairāhavā) joprojām darbojas un sadarbojas ar vairāk nekā 22 vietējām NVO, kuras strādā sieviešu tiesību jomā. Tāpat informācijas biroji starptautiskajā lidostā un uz robežām ir turpinājuši darbību ar dažādu privāto līdzekļu devēju un fondu atbalstu. Abi partneri aktīvi vada šīs iniciatīvas.

Attiecībā uz zināšanu apmaiņas veicināšanu galvenais partneris – starptautiska NVO – ir izplatījis paraugu, kā veicināt projektā ierosināto drošu migrāciju, un pašlaik īsteno projektus Rupandehī un Makvanpurā. Šo projektu pamatā ir darbs, kuru veica saskaņā ar ES finansētu projektu, lai, izglītojot meitenes, viņām radītu iespējas un samazinātu bērnu laulības.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

68. Revīzijā pārbaudīja, cik efektīvs ir ES atbalsts cīņā pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā. Cilvēku tirdzniecības izskaušana noteikti ir ilgstošs process. Tā prasa risināt vairākus galvenos cēloņus (piemēram, dzimumu nevienlīdzību, vājas minoritāšu tiesības, izglītības un veselības aprūpes jautājumus) un sagraut noziedzīgo tīklu darbību. Cilvēku tirdzniecība pēc būtības ir slepens noziegums, par kuru pietiekami un salīdzināmi statistikas dati ir pieejami tikai retos gadījumos. Ņemot vērā šo sarežģīto kontekstu, daudzās plaši definētās prioritātes un ierobežotos resursus, mēs konstatējam, ka ES daļēji efektīvi atbalstīja cīņu pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā.

69. ES politikas satvars cīņai pret cilvēku tirdzniecību lielā mērā nodrošina visaptverošu pieeju cilvēku tirdzniecības problēmu risināšanai, kaut arī daži aspekti vēl nav pilnībā izstrādāti. Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai (2012.–2016. g.) bija augsta līmeņa dokuments, kurā sniegti ierobežoti norādījumi par ārējo dimensiju cīņai pret cilvēku tirdzniecību. Līdz 2017. gada aprīlim Komisija nav ne publicējusi visaptverošu to rezultātu

vērtējumu, kas sasniegti saskaņā ar Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai, ne iesniegusi cilvēku tirdzniecības apkarošanas politikas satvaru laikposmam pēc 2016. gada.

70. Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai papildina citi politikas dokumenti, kuri kopā risina cilvēku tirdzniecības galvenos aspektus. Komisija un EĀDD izmanto dažādus instrumentus, lai apkarotu cilvēku tirdzniecību vai nu tieši, vai netieši: cilvēktiesību dialogi ir īpaši noderīgi, citu instrumentu piemēri ir divpusēji dialogi un atbalsts reģionāliem forumiem (t. i., ASEAN un ASEM Āzijā). Līdz šim starp ES un kādu no Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm nav izveidota neviena jauna partnerība, kas paredzēta cīņai pret cilvēku tirdzniecību (sk. 22.–43. punktu).

1. ieteikums. Pilnveidot stratēģisko satvaru cilvēku tirdzniecības apkarošanai, padarot to piemērotāku Dienvidāzijai un Dienvidaustrumāzijai

Komisijai sadarbībā ar EĀDD un ņemot vērā secinājumus, kas formulēti vidusposma novērtējumā par ārējās finansēšanas instrumentiem, jāpilnveido stratēģiskais satvars cilvēku tirdzniecības apkarošanai, jo īpaši:

- jāierosina Padomei atjaunināts prioritāšu saraksts, kura pamatā ir līdz šim sasniegtie rezultāti, cilvēku tirdzniecības izplatība atsevišķās valstīs/reģionos un tematiskās politikas prioritātes;
- jānodrošina, lai lēmumu pieņēmējiem un praktiķiem būtu pieejami pietiekami un salīdzināmi dati par atbalstītajām darbībām cīņā pret cilvēku tirdzniecības apkarošanu;
- jāizstrādā skaidri mērķi un uzdevumi cīņai pret cilvēku tirdzniecību, tādējādi atvieglojot būtisku, saskaņotu un visaptverošu darbību izstrādi prioritārajās valstīs/reģionos, par ko panākta vienošanās. Mērķi jāiestrādā sīkāk izvērstos darbības norādījumos, kas ir pietiekami skaidri, lai virzītu darbības uz vietas, piemēram, izmantojot attiecīgus valstu satvarus, valstu stratēģijas, plānošanu un esošos vadības ziņojumus;
- jāapzina un pēc tam jānovērtē, kurus mērķus vislabāk sasniegt, izmantojot projektus, citus instrumentus (piemēram, cilvēktiesību dialogu, tehniskās palīdzības instrumentus, mērķtiecīgas partnerības cīņai pret cilvēku tirdzniecību u. c.) vai apvienojot vairākus instrumentus, un par to jāziņo.

Termiņš: 2018. gada vidus

71. Neraugoties uz konkrētām nepilnībām, pārbaudītie projekti Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā deva zināmus pozitīvus rezultātus cīņā pret cilvēku tirdzniecību. Tomēr šo rezultātu ietekme varēja būt lielāka, ja būtu pieņemta visaptveroša pieeja, kas nodrošina lielāku mijiedarbību un sinerģiju starp projektiem un citiem cilvēku tirdzniecības apkarošanas instrumentiem. Aptuveni divās trešdaļās izlasē iekļauto projektu bija nepilnības mērķu un/vai rādītāju formulēšanā, un dažas koncepcijas nepilnības nebija savlaicīgi novērstas, īpaši pirms dotācijas līguma parakstīšanas (sk. 45.–52. punktu).

72. Komisija projektus uzraudzīja pienācīgi, bet īstenošanu ietekmēja ierobežota valsts līdzatbildība un nepilnības partneru veiktajā darbību īstenošanā un to spējas. Kopumā ir vērojams uzlabojums cīņā pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā, bet to ir grūti sasaistīt ar konkrētām ES darbībām (gan attiecībā uz finansējuma piešķiršanu, gan sasniegtajiem rezultātiem). Lai gan bija pārāgi novērtēt visu projektu rezultātu ilgtspēju, mēs konstatējām, ka to ilgtspēja nebija sistemātiski nodrošināta (14 projektos no 25) (sk. 54.–67. punktu).

2. ieteikums. Optimizēt projektu ietekmi, tos integrējot visaptverošā satvarā

Sagatavojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus un atlases un piešķiršanas procedūrā Komisijai jācenšas atbalstīt projektus, kuri sniegtu vislielāko ieguldījumu cilvēku tirdzniecības apkarošanas mērķa sasniegšanā attiecīgajā prioritārajā reģionā/valstī. Lai to īstenotu,

- jāiekļauj atlases kritēriji, kuri atbalsta visaptverošu pieeju reģionā/valstī, pienācīgi jāaptver visas noteiktās prioritātes un jādod iespēja panākt mijiedarbību un sinerģiju starp projektiem un citiem instrumentiem;
- jānovērtē dotāciju veids un lielums, kas vislabāk atbilst valsts pilsoniskās sabiedrības stiprumam un spējai;
- jānodrošina, lai atlasīto projektu koncepcija ietvertu *SMART* mērķus un *RACER* rādītājus un lai paredzamie rezultāti būtu reāli laika, budžeta un partneru spēju aspektā;
- jāliek lielāks uzsvars uz sagaidāmo projektu rezultātu ilgtspēju, sākot no agrīna posma visā projekta dzīves ciklā, piemēram, iekļaujot izejas stratēģijas, kurās apsvērti alternatīvi finansējuma avoti un veicināta valsts līdzatbildība pēc projekta pabeigšanas.

Termiņš: 2018. gada sākums

Šo ziņojumu 2017. gada 2. maija sēdē Luksemburgā pieņēma III apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Karel PINXTEN*.

Revīzijas palātas vārdā –

priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

I pielikums**Projektu pārskats**

Valsts	Atbildīgā delegācija	CRIS līguma atsauce	Atsauce tekstā	Projekta nosaukums	Paredzētā summa kopā (EUR)	ES finansējums (EUR)
Kambodža	Kambodža	EIDHR/2011/272–402	<i>Cambodia1</i>	<i>Safe migration and reduced trafficking (SMART)</i>	333 261	244 855
Kambodža	Kambodža	EIDHR/2009/218–621	<i>Cambodia2</i>	<i>Enhancing capacity to address trafficking especially in children from a human rights perspective in nine provinces and Phnom Penh municipality of Cambodia</i>	285 580	188 483
Kambodža	Kambodža	EIDHR/2011/272–403	<i>Cambodia3</i>	<i>Enhancing the Community to Prevent Human Trafficking, especially Women and Children and to Assist the Victims of Trafficking to Access to Justice</i>	555 330	299 878
Kambodža	Kambodža	EIDHR/2015/369–068	<i>Cambodia4</i>	<i>MIGRA ACTION- Advocate, Monitor and Communicate to Combat Human Trafficking and Unsafe Migration in Cambodia</i>	500 000	475 000
Indonēzija	Indonēzija	EIDHR/2010/253–189	<i>Indonesia1</i>	<i>Strengthening Advocacy Works and Young People Participation: A Supporting Action to the Implementation of the National Plan of Action on the Eradication of Criminal Acts of Trafficking in Person and Sexual Exploitation of Children 2009-2014</i>	106 564	99 004
Nepāla	Nepāla	EIDHR/2009/158–139	<i>Nepal1</i>	<i>Community Empowerment Action for Protection and Promotion of Rights of Women and Children</i>	126 080	100 864
Nepāla	Nepāla	EIDHR/2009/158–158	<i>Nepal2</i>	<i>Initiative to capacitate Local Institutions to combat human trafficking (ICLICT)</i>	49 000	49 000
Nepāla	Nepāla	DCI-MIGR/2010/228–798	<i>Nepal3</i>	<i>Shubha Yatra: Promotion and Protection of Rights of Nepali Migrant Women</i>	700 000	560 000

Valsts	Atbildīgā delegācija	CRIS līguma atsauce	Atsauce tekstā	Projekta nosaukums	Paredzētā summa kopā (EUR)	ES finansējums (EUR)
Mjanma	Taizeme	DCI-HUM/2009/155–012	<i>Myanmar1</i>	<i>Protection of vulnerable children in Myanmar from trafficking and other forms of harm</i>	663 293	596 963
Taizeme	Taizeme	DCI-HUM/2009/154–928	<i>Thailand1</i>	<i>Protecting Migrant Children from Trafficking and Exploitation in the Mekong Sub-region</i>	649 969	584 972
Taizeme	Taizeme	DCI-MIGR/2008/153–312	<i>Thailand2</i>	<i>Going back - Moving on: Economic and Social Empowerment of Migrants Including Victims of Trafficking Returned from the EU countries.</i>	2 199 813	1 758 813
Taizeme	Taizeme	DCI-HUM/2015/371–801	<i>Thailand3</i>	<i>Combatting Unacceptable Forms of Work in the Thai Fishing and Seafood Industry</i>	4 200 000	3 700 000
Vjetnama	Vjetnama	EIDHR/2010/248–231	<i>Vietnam1</i>	<i>Standing Up Against Violence (Stand Up)</i>	205 649	195 366
Vjetnama	Vjetnama	EIDHR/2010/248–732	<i>Vietnam2</i>	<i>Vesta II</i>	279 902	251 912
Indija	DEVCO ĢD centrālais dienests / decentralizēts ES delegācijai Indijā 2011. gadā	DCI-MIGR/2010/224–427	<i>India1</i>	<i>Enhancing the Protection of Indian Migrant Workers in Oman through Evidence-Based Capacity-Building with Government and Civil Society</i>	700 410	560 328
Indija	Indija	EIDHR/2010/232–393	<i>India2</i>	<i>To support the Government of India's efforts to stop trafficking in women and girls through community action at the Panchayat level in partnership with the National Commission for Women</i>	300 000	240 000
Indija	Indija	EIDHR/2012/278–640	<i>India3</i>	<i>Strengthening law enforcement and mobilising community action to combat trafficking of women and children</i>	345 518	293 690
Filipīnas	Filipīnas	EIDHR/2009/220–287	<i>Philippines1</i>	<i>Private and Public Faces of Violence Against Women: Addressing Domestic Violence and Trafficking in the Urban Poor Communities and "Red Light Districts" of Angeles City and Olongapo City</i>	175 151	140 121

Valsts	Atbildīgā delegācija	CRIS līguma atsauce	Atsauce tekstā	Projekta nosaukums	Paredzētā summa kopā (EUR)	ES finansējums (EUR)
Filipīnas	Filipīnas	EIDHR/2010/246–141	<i>Philippines2</i>	<i>Working towards better implementation of International and Local Laws on anti-child trafficking and other forms of child abuse in selected areas of the Philippines</i>	207 557	172 364
Pakistāna	Pakistāna	EIDHR/2011/277–432	<i>Pakistan1</i>	<i>HRG - "Meri Awaz Suno" (Listen to my voice)</i>	493 949	443 295
Indija, Nepāla, Bangladeša	Indija	DCI-MIGR/2009/153–330	<i>Regional1</i>	<i>SANYUKT, "connected" – Regional project on case management and fight against trafficking within and from South Asia</i>	2 199 704	1 759 763
Indija, Nepāla	Indija	DCI-HUM/2008/155–098	<i>Regional2</i>	<i>The Protection and Quality of Care - Anti-trafficking Action, piloted by Terre des hommes Child Relief with Sanlaap India</i>	592 120	470 902
				Starpsumma (cīņa pret cilvēku tirdzniecību, pamata projekti)	15 868 850	13 185 573
Kambodža	Kambodža	DCI-MIGR/2013/282–889	<i>Cambodia5</i>	<i>MIGRA-SAFE: Safe Labour Migration for Vulnerable Cambodian Migrant Workers to Thailand</i>	714 300	571 000
Bangladeša	Bangladeša	DCI-NSAPVD/2011/270–442	<i>Bangladesh1</i>	<i>Rural Urban Child Migration Project</i>	1 349 994	998 996
Bangladeša	Bangladeša	EIDHR/2011/223–092	<i>Bangladesh2</i>	<i>Improving child protection and rehabilitation of children from sexual abuse and exploitation in Bangladesh</i>	1 403 971	1 094 915
Bangladeša	Bangladeša	DCI-ASIE/2013/314–090	<i>Bangladesh3</i>	<i>Protection, essential services and durable solutions for refugees in Bangladesh</i>	3 770 680	1 500 000
Bangladeša	Bangladeša	DCI-HUM/2013/323–276	<i>Bangladesh4</i>	<i>Community actions for child protection from violence</i>	1 854 538	1 483 445

Valsts	Atbildīgā delegācija	CRIS līguma atsauce	Atsauce tekstā	Projekta nosaukums	Paredzētā summa kopā (EUR)	ES finansējums (EUR)
Bangladeša	Bangladeša	EIDHR/2013/297–201	<i>Bangladesh5</i>	<i>Mapping and capacity-building of tea plantation workers and little-known ethnic communities of Bangladesh</i>	299 999	239 999
Bangladeša	Bangladeša	DCI-ASIE/2014/337–018	<i>Bangladesh6</i>	<i>Protection, essential services and durable solutions for refugees in Bangladesh; Phase IV</i>	10 442 840	6 000 000
Bangladeša	Bangladeša	EIDHR/2015/367–497	<i>Bangladesh7</i>	<i>Combatting commercial sexual exploitation of children (CCSEC) in Bangladesh</i>	839 003	750 000
Bangladeša	Bangladeša	EIDHR/2010/254–352	<i>Bangladesh8</i>	<i>Promotion of Human Rights for Preventing Violence and Discrimination against Women and Girls (PPVD)</i>	300 000	285 000
Taizeme	Taizeme	DCI-NSAPVD/2011/280–905	<i>Thailand4</i>	<i>Empowering Women's Networks to Improve Women's Rights Protection and Access to Reproductive Health Services</i>	529 593	476 633
Taizeme	Taizeme	DCI-ASIE/2010/254–483	<i>Thailand5</i>	<i>Protection Assistance to Myanmar Refugees in Thailand</i>	1 204 213	963 370
Taizeme	Taizeme	DCI-NSAPVD/2011/280–903	<i>Thailand6</i>	<i>To act toward a better inclusion of Burmese migrants and a better recognition of their rights in Thailand</i>	665 775	499 331
Reģionāls projekts	Indonēzija	DCI-ASIE/2015/360–522	<i>Regional3</i>	<i>EU-ASEAN Migration and Border Management II</i>	3 200 000	3 200 000
				Starpsumma (cīņa pret cilvēku tirdzniecību, papildu projekti)	26 574 906	18 062 690
				Kopsumma	42 443 755	31 248 263

II pielikums**Projektu mērķi un katra projekta novērtējums**

			Konceptijas atbilstība		Uzraudzība un īstenošana		Projektu rezultātu ilgtspēja un rezultāti	
Valsts	Atsauce tekstā	Projekta mērķis	SMART mērķi / RACER rādītāji	Citi koncepcijas aspekti (piem., atsaucēs vērtība, gūtā pieredze, budžets)	Uzraudzība	Īstenošana un citi jautājumi	Rezultāti	Bažas par ilgtspēju
Kambodža	<i>Cambodia1</i>	Projekta mērķis ir veicināt drošu migrāciju, lai samazinātu cilvēku tirdzniecības gadījumu skaitu (iekšzemes un starptautisko) Kambodžā un stiprināt pilsoniskās sabiedrības aģentūru un vietējo iestāžu (komūnas, rajona, provinces) spējas novērst nedrošu migrāciju un cilvēku tirdzniecību un dot iespēju apdraudētajām grupām pieņemt informācijā balstītus lēmumus.						
Kambodža	<i>Cambodia2</i>	Projekta mērķis ir veicināt bērnu tiesību integrēšanu valsts iestāžu darbā cīņā pret cilvēku tirdzniecību, kā arī NVO un kopienu praksēs, veicinot izmaiņas sociālajā uztverē.						
Kambodža	<i>Cambodia3</i>	Darbība risina pārvietošanā esošo bērnu ārkārtīgās neaizsargātības jautājumu, novēršot viņu ekspluatāciju un sniedzot pienācīgu iespēju cietušajiem bērniem atgūties un atgriezties normālā dzīvē. Tās mērķis ir ne tikai veicināt vecāku un kopienu rīcību saistībā ar riskiem un neaizsargātību, bet arī radīt iespējas bērnu personības attīstībai un to sekmēt.						
Kambodža	<i>Cambodia4</i>	Projekta mērķis ir palielināt zināšanas par ekspluatācijas gadījumiem un tos atzīt, celt pilsoniskās sabiedrības organizāciju, vietējo iestāžu, migrantu un viņu ģimeņu aizstāvības un saziņas prasmes, kā arī informētību vietējā, valsts un starptautiskā līmenī. Labāk sagatavota un ar resursiem apgādāta pilsoniskā sabiedrība uzlabos iespējas izgaismot reālo situāciju uz vietas, uzsverot saiknes trūkumu un informācijas apriti starp vietējo un valsts līmeni.						
Indonēzija	<i>Indonesia1</i>	Šīs darbības mērķis ir ar jauniešu līdzdalību stiprināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju aizstāvības darbu jautājumos par cilvēku tirdzniecību un bērnu seksuālu izmantošanu.						

			Konceptijas atbilstība		Uzraudzība un īstenošana		Projektu rezultātu ilgspēja un rezultāti	
Valsts	Atsauce tekstā	Projekta mērķis	SMART mērķi / RACER rādītāji	Citi koncepcijas aspekti (piem., atsaucēs vērtība, gūtā pieredze, budžets)	Uzraudzība	Īstenošana un citi jautājumi	Rezultāti	Bažas par ilgspēju
Nepāla	<i>Nepal1</i>	Projekta mērķis bija triju Nepālas centrālās daļas rietumu rajonu visneaizsargātākajām iedzīvotāju grupām nodrošināt piekļuvi cilvēktiesībām un aizsardzību pret vardarbību.						
Nepāla	<i>Nepal2</i>	Turpmāk sekmēt neaizsargāto kopienu tiesības, vērsties pret sievietēm un meiteņu tirdzniecību Nepālas tālo rietumu reģionā.						
Nepāla	<i>Nepal3</i>	Projekta mērķis ir veicināt drošu migrāciju un migranšu darba ņēmēju tiesību aizsardzību, mobilizējot un stiprinot pilsoniskās sabiedrības reakciju.						
Mjanma	<i>Myanmar1</i>	Vispārējais mērķis ir izveidot efektīvu valsts bērnu aizsardzības sistēmu Mjanmā, sniedzot labumu sešiem miljoniem neaizsargātu bērnu.						
Taizeme	<i>Thailand1</i>	Konkrētais mērķis ir kopienu un pilsētu līmenī izstrādāt bērnu aizsardzības sistēmas, kas novērš cilvēku tirdzniecību un cita veida ļaunprātīgu izmantošanu, nevērību, vardarbību un ekspluatāciju un aizsargā neaizsargātos bērnus trijos ciematos, veicinot efektīvas bērnu aizsardzības sistēmas izveidi valsts līmenī.						
Taizeme	<i>Thailand2</i>	Projekta mērķis ir palīdzēt samazināt migrantu, tostarp cilvēku tirdzniecībā cietušo personu, ekspluatāciju un seksuālo izmantošanu, atbalstot humānas atgriešanas un reintegrācijas procesu, kurā uzsvērta ekonomisko un sociālo iespēju veicināšana. Projektam beidzoties, pakalpojumu sniedzēju spējas nogādāt atpakaļ un reintegrēt migrantus, kuri ir saskārušies ar ekspluatāciju un seksuālo izmantošanu, tostarp cilvēku tirdzniecību, būs uzlabojušās Taizemē, Filipīnās un ES un kaimiņvalstīs, izmantojot pastiprinātu koordināciju un nosūtīšanu starp aģentūrām, kas darbojas šajā jomā, un svarīgākajām ieinteresētajām personām.						

			Konceptijas atbilstība		Uzraudzība un īstenošana		Projektu rezultātu ilgspēja un rezultāti	
Valsts	Atsauce tekstā	Projekta mērķis	SMART mērķi / RACER rādītāji	Citi koncepcijas aspekti (piem., atsaucēs vērtība, gūtā pieredze, budžets)	Uzraudzība	Īstenošana un citi jautājumi	Rezultāti	Bažas par ilgspēju
Taizeme	<i>Thailand3</i>	Projekta mērķis ir mazināt piespiedu darbu, bērnu darbu un citus nepieņemamus darba veidus un pakāpeniski izskaust darba ņēmēju, īpaši migrējošo darba ņēmēju, ekspluatāciju Taizemes zivsaimniecības un jūras produktu nozarēs un tādējādi uzlabot atbilstību pamattiesībām darba vietā.						
Vjetnama	<i>Vietnam1</i>	Projekta mērķis ir veicināt valsts centienus samazināt vardarbību pret sievietēm, uzlabojot aizsardzību un atbalstu sievietēm, kuras ir cietušas no vardarbības.						
Vjetnama	<i>Vietnam2</i>	Projekta mērķis ir veicināt un stiprināt to sieviešu civiltiesību un pamatbrīvību ievērošanu, kuras dzīvo nabadzīgos un attālos Vjetnamas rajonos un jo īpaši pieder neaizsargātām grupām – tās ir, piemēram, mazākumtautību pārstāves, sievietes bez izglītības un bijušie cilvēku tirdzniecības upuri.						
Indija	<i>India1</i>	Projekta mērķis ir dot ieguldījumu to Indijas migrējošo darba ņēmēju tiesību aizsardzībā, kuri migrē uz Persijas līča valstīm vai to iekšienē; projekts paredz vairo 20 nevalstisko dalībnieku un 50 valdības ministriju ierēdņu spējas (attiecīgās ministrijas ir Iekšlietu ministrijas Imigrācijas departaments, Ārlietu ministrija, Darba, sieviešu un bērnu attīstības ministrija, Sociālās labklājības ministrija) gan Indijā, gan Persijas līča valstīs, lai veicinātu migrējošo darba ņēmēju tiesības.						
Indija	<i>India2</i>	Darbības galvenais mērķis ir līdz 2015. gadam atbalstīt un veicināt, izmantojot kopienas darbības, Indijas valdības centienus izveidot institucionalizētus novēršanas mehānismus cilvēku tirdzniecības izskaušanai jau izcelsmes rajonos.						
Indija	<i>India3</i>	Cīņa pret sieviešu un bērnu tirdzniecību, izmantojot spēju veidošanu, tiesībaizsardzības aģentūru darbinieku apmācība un izpratnes veicināšana; cietušo atbalsts un aizsardzība; kriminālvajāšana un sieviešu un bērnu tirdzniecībā iesaistīto noziedzīgo tīklu izjaukšana, izveidojot sadarbības tīklus un partnerības starp aģentūrām izcelsmes, tranzīta un galamērķa teritorijās.						

			Konceptijas atbilstība		Uzraudzība un īstenošana		Projektu rezultātu ilgtspēja un rezultāti	
Valsts	Atsauce tekstā	Projekta mērķis	SMART mērķi / RACER rādītāji	Citi koncepcijas aspekti (piem., atsaucēs vērtība, gūtā pieredze, budžets)	Uzraudzība	Īstenošana un citi jautājumi	Rezultāti	Bažas par ilgtspēju
Filipīnas	<i>Philippines1</i>	Sekmēt tādu pārvaldības vidi, kurā cilvēktiesību veicināšana ir uzmanības centrā, īpaši izpildot vietējās valdības vienību pienākumu veicināt neaizsargātu iedzīvotāju tiesības un viņus aizsargāt pret cilvēku tirdzniecību un vardarbību un palielināt sieviešu spējas aizstāvēt savas tiesības.						
Filipīnas	<i>Philippines2</i>	Projekta mērķis ir palīdzēt īstenot Fakultatīvo protokolu par bērnu tirdzniecību, bērnu prostitūciju un bērnu pornogrāfiju, 2003. gada likumu par cilvēku tirdzniecības aizliegumu (Republikas likums nr. 9208) un citus svarīgus Filipīnu tiesību aktus.						
Pakistāna	<i>Pakistan1</i>	Projektā ir trīs galvenie mērķi: 1) mazināt seksuālu vardarbību pret bērniem, bērnu komerciālu seksuālu izmantošanu un bērnu tirdzniecību valsts iekšienē; 2) izveidot vietējās spējas reaģēt uz bērnu ļaunprātīgu izmantošanu; 3) izstrādāt miermīlīgus demokrātiskus procesus, pamatojoties uz dialogu, solidaritāti un taisnīgumu, lai veicinātu bērnu aizsardzību.						
Indija, Nepāla, Bangladeša	<i>Regional1</i>	Nedrošas migrācijas un bērnu un pusaudžu tirdzniecības novēršana no Indijas (Rietumbengālijas un Andhra Pradešas) un Bangladešas (rajoni un ciemati, kur šī parādība ir ļoti izplatīta), Indijas (Rietumbengālijas un Andhra Pradešas), Nepālas un Bangladešas cilvēku tirdzniecības upuru rehabilitācija.						
Indija, Nepāla	<i>Regional2</i>	Cilvēku tirdzniecībā cietušo bērnu sekmīga integrācija sabiedrībā. Konkrētais mērķis: Indijā un Nepālā uzlabot cilvēku tirdzniecībā cietušo bērnu aizsardzību, aprūpes kvalitāti un integrāciju kopienā.						
Kambodža	<i>Cambodia5</i>	Projekta vispārējais mērķis ir veicināt drošu migrāciju, lai aizsargātu Kambodžas migrantu (tostarp sieviešu un bērnu) tiesības un samazinātu to neaizsargātību pret ekspluatāciju un cilvēku tirdzniecību.						
Bangladeša	<i>Bangladesh1</i>	Projekta mērķis ir sadarbībā ar nevalstiskajiem dalībniekiem stiprināt pašvaldību iestāžu pakalpojumus, lai samazinātu bērnu nedrošu migrāciju no laukiem uz pilsētu un lai uzlabotu migrantu bērnu stāvokli.						

			Konceptijas atbilstība		Uzraudzība un īstenošana		Projektu rezultātu ilgtspēja un rezultāti	
Valsts	Atsauce tekstā	Projekta mērķis	SMART mērķi / RACER rādītāji	Citi konceptijas aspekti (piem., atsauces vērtība, gūtā pieredze, budžets)	Uzraudzība	Īstenošana un citi jautājumi	Rezultāti	Bažas par ilgtspēju
Bangladeša	<i>Bangladesh2</i>	Projekta mērķis ir mazināt pret bērniem vērstas seksuālās vardarbības un seksuālās izmantošanas gadījumus projekta aptvertajās teritorijās un sekmīgi rehabilitēt un reintegrēt šos bērnus sabiedrībā.						
Bangladeša	<i>Bangladesh3</i>	Šā projekta vispārējais mērķis un uzdevums ir nodrošināt bēgļu tiesību ievērošanu, lai viņiem dotu iespējas turpmākiem ilgtspējīgiem risinājumiem un lai viņus tiem sagatavotu. Konkrētais mērķis ir dot iespējas bēgļiem un palīdzēt viņiem sasniegt nepieciešamo pašpietiekamības līmeni, lai viņi varētu konstruktīvi dzīvot drošā vidē.						
Bangladeša	<i>Bangladesh4</i>	Darbības mērķis ir stiprināt valsts un nevalstisko dalībnieku spējas un iespējas izskaust visu veidu vardarbību pret bērniem. Tas tiks panākts, stiprinot kopienas iedzīvotāju kopienas bērnu aizsardzības pasākumus un sniedzot juridisko atbalstu un visaptverošu rehabilitāciju no vardarbības cietušo bērnu reintegrācijai.						
Bangladeša	<i>Bangladesh5</i>	Projekta mērķis ir plašākā sociāli kulturālā un politiski ekonomiskā kontekstā veicināt "piespiedu situācijā" esošu tējas plantāciju strādnieku un mazpazīstamu etnisko grupu tiesības, pamatbrīvības un pārstāvību Bangladešā, izmantojot informācijas apkopošanu (apzināšana), spēju veidošanu, izpratnes veicināšanu un aizstāvību.						
Bangladeša	<i>Bangladesh6</i>	Projekta mērķis ir veicināt tādu vidi Bangladešā, kurā rohingu bēgļiem tiek sniegta pietiekama starptautiska aizsardzība, kamēr tiek meklēts ilgtspējīgs risinājums.						
Bangladeša	<i>Bangladesh7</i>	Darbības bērnu komerciālas seksuālas izmantošanas apkarošanai (CCSEC) Bangladešā vispārējais mērķis ir palīdzēt izskaust bērnu komerciālu seksuālu izmantošanu. Darbības konkrētais mērķis ir aizsargāt un veicināt cietušo bērnu un seksuālas izmantošanas riskam pakļauto bērnu tiesības, atvieglojot SDO 182. konvencijas (ILO-C182) un UNCRC Fakultatīvā protokola nr. 2 (UNCRC-OP-2) īstenošanu Bangladešā.						

			Konceptijas atbilstība		Uzraudzība un īstenošana		Projektu rezultātu ilgspēja un rezultāti	
Valsts	Atsauce tekstā	Projekta mērķis	SMART mērķi / RACER rādītāji	Citi koncepcijas aspekti (piem., atsauces vērtība, gūtā pieredze, budžets)	Uzraudzība	Īstenošana un citi jautājumi	Rezultāti	Bažas par ilgspēju
Bangladeša	<i>Bangladesh8</i>	Vispārējais mērķis ir novērst jebkāda veida vardarbību un diskrimināciju, kas vērsta pret neaizsargātām grupām, it īpaši pret sievietēm un meitenēm, veicinot cilvēktiesības Bangladešas konkrētās teritorijās.						
Taizeme	<i>Thailand4</i>	Projekta vispārējais mērķis ir panākt, lai pēc četriem gadiem, kad būs beidzies projekts, Taizemes 12 ziemeļaustrumu provincēs sievietēm, kuras ir neaizsargātas pret vardarbību ģimenē vai seksuālu vardarbību un cilvēku tirdzniecību, vai kurām ir grūtības piekļūt veselības aprūpes pakalpojumiem, īpaši reproduktīvās veselības jomā, būtu uzlabota piekļuve tiesiskajai aizsardzībai un veselības aprūpei.						
Taizeme	<i>Thailand5</i>	Projekta mērķis ir panākt, ka nometnēs izvietotajiem bēgļiem un patvēruma meklētājiem no Mjanmas ir labāka aizsardzības vide Taizemē.						
Taizeme	<i>Thailand6</i>	Darbības mērķis ir uzlabot spējas tiem 205 nevalstiskajiem dalībniekiem, kuri nodarbojas ar migrantu jautājumiem un strādā Birmas migrantu blīvi apdzīvotās teritorijās, un vienlaikus atbalstīt migrantu tiesības un sekmēt tiesību aktu izmaiņas (vietējā, provinces un valsts līmenī), izmantojot dialoga platformas ar vietējām iestādēm, Taizemes pilsonisko sabiedrību un Birmas kopienām.						
Reģionāls projekts	<i>Regional3</i>	Programmas mērķis ir atbalstīt ASEAN integrācijas procesā, īstenojot ģenerālpilānu par ASEAN savienojamību, īpaši cilvēku savienojamību, un stiprināt tiesībaizsardzības aģentūru tīklus un sadarbību reģionu galvenajos tranzīta mezglos, izmantojot pētījumu par atvieglotu vīzu režīmu ASEAN valstu un ārpus ASEAN esošo valstu pilsoņiem ASEAN ietvaros.						

Piezīme. Novērtējot šos projektus, mēs esam ņēmuši vērā raksturīgās problēmas, kas saistītas ar cilvēktiesību projektiem. Piemēram, ilgspējai bieži ir vajadzīgs līdzekļu devēju pastāvīgs atbalsts un valsts līdzdalība, lai uzturētu sasniegtos rezultātus.

			Konceptijas atbilstība		Uzraudzība un īstenošana		Projektu rezultātu ilgspēja un rezultāti	
Valsts	Atsauce tekstā	Projekta mērķis	SMART mērķi / RACER rādītāji	Citi koncepcijas aspekti (piem., atsauces vērtība, gūtā pieredze, budžets)	Uzraudzība	Īstenošana un citi jautājumi	Rezultāti	Bažas par ilgspēju

Piezīme. Bija desmit projekti, kuriem mēs nevērtējām rezultātu ilgspēju vai nu tāpēc, ka tie turpinājās (septiņi), vai tāpēc, ka nobeiguma ziņojums mūsu pārbaudes laikā vai nu nebija apstiprināts (viens), vai nebija pietiekami sīki izstrādāts (divi). Mēs konstatējām ievērojamas ilgspējas problēmas projektā *Bangladesh6*, kurā valsts valdība nebija pietiekami vērsta uz sadarbību, un projektā *Cambodia4*, kurā apmaksātu kopienas pārstāvju modelis bija īpaši vājš.

Krāsu apzīmējumi

- Visos nozīmīgajos aspektos standarti ir pilnībā izpildīti
- Daži standarti nav izpildīti
- Nozīmīga novirze no standartiem

III pielikums**Cilvēku tirdzniecības apkarošanas tīmekļa vietnes datubāzes nepilnības**

1. Komisijas kopējā *RELEX* informācijas sistēmā (*CRIS*) nav reģistrēts, vai projekts ir nozīmīgs saistībā ar cilvēku tirdzniecības apkarošanu. Principā ar cilvēku tirdzniecības apkarošanu saistītie projekti tiek sistemātiski iekļauti datubāzē par cilvēku tirdzniecības apkarošanu, kura ir pieejama, izmantojot cīņai pret cilvēku tirdzniecību paredzēto tīmekļa vietni. Mēs analizējām cilvēku tirdzniecības apkarošanas tīmekļa vietnes datubāzi un konstatējām, ka nav konsekvences, klasificējot projektus saistībā ar cilvēku tirdzniecības apkarošanu.
2. 2016. gada septembrī Komisija publicēja "Pētījumu par ES finansētu cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu visaptverošas politikas pārskatu". Autors šajā ziņojumā bija iekļāvis atrunu, kas norāda uz to, ka datubāzi nevar uzskatīt par pietiekami pamatotu vai uzticamu: "Lai gan ES koordinatora cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā birojs bija pielicis visas pūles, lai līgumslēdzējam sniegtu informāciju par visu dienestu visiem finansētajiem projektiem visā aplūkotajā periodā, pētījumu nevar uzskatīt par pilnīgi izsmeļošu pārskatu par visiem Eiropas Komisijas finansētajiem projektiem saistībā ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību".
3. Arī izlases analīze liecina par konsekvences trūkumu datubāzē iekļautajos projektos. Projektu *Cambodia5* Komisija uzskatīja par cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu, taču projektu *Cambodia4*, kuru viens vērtētājs uzskatīja par turpinājumu, – ne.

To projektu piemēri, kuri ir/nav iekļauti cilvēku tirdzniecības apkarošanas datubāzē	
Projekti, kuri ir iekļauti cilvēku tirdzniecības apkarošanas tīmekļa vietnes datubāzē	Līdzīgi projekti nav iekļauti
<p><u><i>Facilitating Corporate Social Responsibility in the field of Human Trafficking</i></u> (HOME/2011/ISEC/AG/THB/4000001962)</p> <p>Projekta galvenais mērķis ir uzlabot cilvēku tirdzniecības novēršanu saistībā ar ekspluatāciju, iekļaujot un īstenojot ANO Uzņēmējdarbības un cilvēktiesību pamatprincipus (<i>UNGP</i>) cilvēku</p>	<p><u><i>Partnerships to combat child labour through corporate social responsibility CSR in Bangladesh</i></u> (CRIS 266430)</p> <p>Projekta mērķis ir uzlabot strādājošo bērnu dzīvi un dzīves apstākļus Bangladešā gan oficiālajā, gan neoficiālajā privātajā sektorā.</p> <p>"Bērnu darbs tiek uzskatīts par visizplatītāko bērnu</p>

<p>tirdzniecības apkarošanā. Tā darbība būs virzīta uz trim nozarēm: lauksaimniecību, būvniecību un tūrismu (cilvēku tirdzniecības apkarošanas tīmekļa vietne).</p>	<p>tiesību pārkāpumu Bangladešā, kur aptuveni 7,4 miljoni bērnu regulāri strādā bīstamā vidē (..). Kopumā darbības mērķis ir risināt nepietiekamas informētības problēmu un korporatīvās sociālās atbildības (KSA) un sociālās atbilstības standartu piemērošanu privātajā sektorā, kas rada bērniem bīstamu darbu.” (Darbības apraksts, 1.6.2.)</p>
<p><u><i>Trafficking Prevention for Vulnerable Youth and Women in Kosovo (EIDHR/2008/168-436)</i></u></p> <p>Projekta mērķis bija stiprināt cilvēku tirdzniecības novēršanu, īstenojot spēju veidošanu vietējās NVO, kuras darbojas cilvēku tirdzniecības apkarošanas programmās Kosovā.</p> <p>Turklāt projekta mērķis bija palielināt izpratni par cilvēku tirdzniecību attiecībā uz visneaizsargātākajām iedzīvotāju grupām lauku apvidos Kosovā, piemēram, sākumskolas skolēniem, uz dzimumu balstītas vardarbības upuriem un meitenēm, kas pametušas skolu. Tā mērķis bija arī veicināt arodizglītības iegūšanu jauniešiem, lai samazinātu viņu neaizsargātību pret cilvēku tirdzniecību, kad viņās sāk patstāvīgu dzīvi (cilvēku tirdzniecības apkarošanas tīmekļa vietne).</p>	<p><u><i>Improving Child Protection and Rehabilitation of Children from Sexual Abuse and Exploitation in Bangladesh (CRIS 223-092)</i></u></p> <p>Projekta mērķis ir mazināt pret bērniem vērstas seksuālās vardarbības un seksuālās izmantošanas gadījumus projekta aptvertajās teritorijās un sekmīgi rehabilitēt un reintegrēt šos bērnus sabiedrībā.</p>

Avots: ERP veiktā cilvēku tirdzniecības apkarošanas tīmekļa vietnes datubāzes un CRIS analīze.

KOMISIJAS UN EĀDD ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU

“ES ATBALSTS CĪŅAI PRET CILVĒKU TIRDZNICĪBU DIENVIDĀZIJĀ UN DIENVIDAUSTRUMĀZIJĀ”

KOPSAVILKUMS

I. Cilvēku tirdzniecības apkarošana ir daļa no Eiropas Savienības vispārējās apņemšanās ārpolitikas un drošības politikas jomā, kurā ES iesaistās, lai vērstos pret daudzajiem cilvēktiesību pārkāpumiem un risinātu drošības problēmas. Cilvēku tirdzniecības apkarošana ir salīdzinoši jauna joma — ES ārējās darbības jomā tā ir iekļauta kopš 2009. gada. Visā šajā sākotnējā periodā iesaistīšanās ir izpaudusies politiskā, vecāko amatpersonu un tehniskajā līmenī, gan visā pasaulē, gan Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā.

Komisija ir norādījusi Eiropas Parlamentam: “Pašlaik mēs apkopojam pieredzi un sasniegumus pašreizējās stratēģijas īstenošanā, izvērtējam tendences un problēmas un novērtējam un ar ieinteresētajām personām apspriežam, kādas turpmākas darbības ir vajadzīgas visās dažādajās politikas jomās. Mūsu mērķis ir risināt problēmas, ko rada mainīgā sociālpolitiskā vide. Tomēr mēs arī vēlamies saglabāt koordinētu, saskaņotu un konsekventu pieeju un turpināt centienus apkarot šo ārkārtīgi postošo, bet vienlaikus arī ļoti ienesīgo noziedzības veidu. Cīņa pret cilvēku tirdzniecību ir priekšnosacījums, lai ES varētu turpināt pilnvērtīgu darbību — mēs esam to parādā upuriem un mūsu sabiedrībai.”

II. Raksturojot ES, Palāta attiecībā uz upuriem lieto terminu “pievilcīgs galamērķis”. ES var uzskatīt par “pievilcīgu” galamērķi, tomēr jāuzsver arī ES kā pieprasījuma radītājas loma. Gan Eiropols ir uzsvēris, gan arī ES Smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējuma ziņojumā (SOCTA 2013) ir uzsvērts: “Cilvēku tirdzniecību veicina pastāvīgais pieprasījums pēc pakalpojumiem, kas saistīti ar seksuālo izmantošanu un darbaspēka ekspluatāciju, un pastāvīgā sociālekonomiskā nevienlīdzība starp attīstīto un jaunattīstības pasauli” (Komisijas dienestu darba dokuments, kas pievienots Ziņojumam par gūtajiem panākumiem cīņā pret cilvēku tirdzniecību (2016. gads), SWD(2016) 159 *final*).

III. Attiecībā uz apsvērumu, ka “cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģija laikposmam pēc 2016. gada vēl nav iesniegta”, Komisija vēlas norādīt: kā izklāstīts Eiropas programmās par migrāciju un drošību, notiek darbs, lai izstrādātu politikas satvaru periodam pēc 2016. gada.

VI. EĀDD vēlas uzsvērt, ka, virzoties uz mērķtiecīgām cilvēku tirdzniecības apkarošanas partnerībām, notiek arvien konstruktīvāki dialogi ar valstīm un tiek izmantoti reģionāli formāti — piemēram, ASEAN un ASEM, lai aplūkotu plašākus jautājumus, tādus kā cilvēktiesības un/vai palīdzība sadarbībā —, kuros pašlaik tiek apspriesti cilvēktiesību tirdzniecības jautājumi. Tas ir process, kam vajadzīgs laiks, resursi un cieša sadarbība ar partneriem reģionā.

Ir lietderīgi atgādināt: ņemot vērā, ka cilvēku tirdzniecība pēc būtības ir transversāla problēma, ir loģiski to risināt plašākā kontekstā un piemērot plašākus politikas virzienus un instrumentus, piemēram, pievērsties cilvēktiesībām, nabadzības mazināšanai, tiesiskuma atbalstam, robežu pārvaldībai, organizētās noziedzības apkarošanai vai migrācijas pārvaldībai, kā norādīts Palātas ziņojumā. Darbs šajās jomās tiek vērstas pret vairākiem cilvēku tirdzniecības pamatcēloņiem un veicinošiem faktoriem, tāpēc ir svarīgi novērst tos.

VII. Komisija pauž gandarījumu par Palātas pozitīvo novērtējumu un piekrīt, ka ir grūti sasaistīt konkrētus projektus ar vispārējo uzlabojumu cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, tomēr ir skaidrs, ka, apvienojot politisko dialogu, veicināšanu un papildinošas darbības ar nozīmīgiem vietējiem dalībniekiem, ir radīts impulss pārmaiņām vairākās valstīs.

Attiecībā uz minētajām konkrētajām nepilnībām Komisija vēlas uzsvērt:

- projektiem pēc definīcijas termiņš ir ierobežots, un projektu ilgspēja ir viens no Komisijai svarīgākajiem jautājumiem;
- dotāciju projektu koncepciju izstrādā pieteikumu iesniedzējas NVO, kas pārvalda un īsteno konkrēto darbību. Visas izmaiņas ir jāsaskaņo ar NVO, un tās nedrīkst mainīt dotāciju piešķiršanas nosacījumus. Koncepcijas nepilnību novērtējums ir kvalitatīvs novērtējums, kas ir atkarīgs no programmas vadītāja vai uzraudzības personāla individuālā novērtējuma. Izmaiņas bieži tiek veiktas, pamatojoties uz ārējām uzraudzības misijām vai novērtējumiem, kas liek dotācijas saņēmējam pielāgot projekta koncepciju.

Visbeidzot, daudzi projekti tika īstenoti sarežģītos politiskās un vietējās vides apstākļos, un projektu vadība ir jāpielāgo vietējiem ierobežojumiem, kas nenovēršami izraisa īstenošanas kavēšanos.

IEVADS

3. Komisija vēlas arī uzsvērt, ka ES Stratēģijā cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā ir noteikts: “Neaizsargātība no cilvēku tirdzniecības un dažādiem ekspluatācijas veidiem ir atkarīga no dzimuma. Sievietes un meitenes parasti pakļauj cilvēku tirdzniecībai, lai viņas izmantotu seksuālo pakalpojumu jomā, mājkalpībā vai veselības aprūpes jomā, bet vīrieši un zēni parasti ir darba ekspluatācijas upuri, jo īpaši lauksaimniecībā, būvdarbos, kalnrūpniecībā, mežkopībā un zvejas flotēs. Turklāt atkarībā no cilvēku tirdzniecības veida un personas dzimuma var atšķirties arī īstermiņa un ilgtermiņa sekas, ko cilvēku tirdzniecība atstāj uz sievietēm un vīriešiem.”

7. Attiecībā uz Palātas atsauci, ka “mūsdienu verdzības apstākļos ir nonākuši 46 miljoni cilvēku”, Komisija vēlas uzsvērt, ka aplēses un statistikas dati jāinterpretē piesardzīgi, ņemot vērā jaunāko *UNODC* Globālo ziņojumu par cilvēku tirdzniecību (2016. gads).

Minētais skaitlis — 46 miljoni cilvēku, kas nonākuši mūsdienu verdzības apstākļos,— ir tikai aplēse, kas ietver ne vien cilvēku tirdzniecību, bet arī citas problēmas, un tas neatspoguļo cilvēku tirdzniecības faktisko izplatību vai to cilvēku tirdzniecības upuru skaitu, kuriem bijusi saskarsme ar iestādēm. Turklāt, kā Palāta norādījusi 5. zemsvītras piezīmē, terminam “mūsdienu verdzība” nav juridiskas kvalifikācijas vai definīcijas.

12. Kā izklāstīts Eiropas programmās par migrāciju un drošību, Komisija strādā, lai izveidotu politikas satvaru periodam pēc 2016. gada.

APSVĒRUMI

22. Komisija vēlas uzsvērt, ka, pieņemot ES Stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā, tika pabeigta procedūra, kas ietvēra mērķtiecīgas apspriedes, ievērojot piemērojamās procedūras prasības. ES stratēģija bija rezultāts, kas gūts apspriedēs ar ļoti dažādām ieinteresētajām personām (dalībvalstīm, NVO, starptautiskām organizācijām, ES aģentūrām). Šajā saistībā tika apkopoti dati par cilvēku tirdzniecību, tostarp pieejamie statistikas dati, situācijas ziņojumi, juridiskā un ekonomiskā analīze, piemēram, *SOCTA* un ES aģentūru dati un ziņojumi.

Svarīgi uzsvērt, ka ES stratēģiju pozitīvi novērtēja visas ieinteresētās personas, cita starpā arī Padomes Secinājumos par jauno ES stratēģiju cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā, kas tika pieņemti Tieslietu un iekšlietu padomes 3195. sanāksmē Luksemburgā, 2012. gada 25. oktobrī.

23. Kopēja atbilde par 23. un 24. punktu.

Komisija ir aktīvi ziņojusi par pasākumiem, kas īstenoti atbilstoši ES stratēģijai, un veikusi ciešu uzraudzību, pēc vajadzības izstrādājot ziņojumus un pētījumus. Komisija vēlas uzsvērt, ka ir izstrādāts Starpposma ziņojums par ES Stratēģijas cilvēku tirdzniecības izskaušanai īstenošanu,

COM(2014) 635 *final*. Lai gan tas nav juridiski prasīts no Komisijas, tā palīdzēja novērtēt progresu ES stratēģijas īstenošanā.

Starpposma ziņojumā viena sadaļa konkrēti attiecas uz pasākumiem, kas veikti kopš 2012. gada atbilstīgi 2009. gada Rīcības dokumentam par to, kā stiprināt ES ārpolitikas aspektu, apkarojot cilvēku tirdzniecību. Ziņojumā ir ne tikai aprakstīts darbs, kas veikts, sadarbojoties ES iestādēm, aģentūrām un struktūrām, dalībvalstīm, pilsoniskās sabiedrības organizācijām un privātajam sektoram; tas arī aptver pasākumus, kas veikti ES un sadarbojoties ar izcelsmes valstīm, tranzīvalstīm un galamērķa valstīm, kuras nav ES valstis. Ziņojumā ir arī ietverts pielikums par nozīmīgo darbu, ko veikušas septiņas ES tieslietu un iekšlietu aģentūras (*EASO, Frontex, Eiropols, EIGE, FRA, CEPOL, Eurojust*) cilvēku tirdzniecības apkarošanā, pamatojoties uz kopīgo paziņojumu, kuru minēto aģentūru direktori parakstīja ES dienā pret cilvēku tirdzniecību 2011. gada 18. oktobrī.

Turklāt arī Komisijas pirmajā ziņojumā par gūtajiem panākumiem cīņā pret cilvēku tirdzniecību (COM(2016) 267 *final*) un tam pievienotajā dienestu darba dokumentā (SWD(2016) 159 *final*) ir iekļauta plaša informācija par veiktajiem pasākumiem un gūtajiem rezultātiem saistībā ar ES Cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģiju.

Visi ES stratēģijā iekļautie nodevumi attiecīgā gadījumā tika publiskoti cīņai pret cilvēku tirdzniecību paredzētajā Komisijas vietnē (<http://ec.europa.eu/anti-trafficking/>). Starp tiem ir pētījums par Eiropas Komisijas finansēto cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu politikas visaptverošu pārskatīšanu (2016. gads), kā arī vairāki citi būtiski pētījumi, pamatnostādnes un rokasgrāmatas.

25. Attiecībā uz apsvērumu par nepietiekamajiem norādījumiem, ko sniedz paralēlā reģionālā un divpusējā prioritāšu noteikšana, Komisija un EĀDD vēlas precizēt, ka šis visaptverošais formulējums ir ļāvis izmantot visplašāko iespējamo pieejamo dialogu un/vai partnerību — gan divpusēju, gan daudzpusēju/reģionālu — klāstu, lai risinātu cilvēku tirdzniecības jautājumus ar Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm. Prioritātes, kas noteiktas 2012. gadā, tika izmantotas kā norādījumi plašākā nozīmē, politikas dialogam un augstāka līmeņa politiskiem iesaistīšanās pasākumiem, kas saistīti ar cīņu pret cilvēku tirdzniecību.

Tomēr Komisija un EĀDD arī atzīst vajadzību veikt prioritāšu noteikšanas pēcuzraudzību un pārskatīšanu. To varētu apsvērt, izstrādājot politikas satvaru periodam pēc 2016. gada.

33. Komisija vēlas atgādināt, ka plānošanas dokumentu apjoms ir ierobežots un ka tajos regulāri tiek minētas cilvēktiesības, lielākajā daļā valstu atlasot labu pārvaldību/ tiesiskumu kā mērķnozari.

34. Komisija uztur un attīsta cīņai pret cilvēku tirdzniecību paredzētu tīmekļa vietni (<https://ec.europa.eu/anti-trafficking/>), kurā ir pieejama Eiropas Komisijas finansēto cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu datubāze, kā arī informācija — cita starpā par ES juridiskajiem un politikas instrumentiem, cilvēku tirdzniecības apkarošanas pasākumiem dalībvalstīs, finansējuma iespējām un ES iniciatīvām. Informāciju par projektiem sniedz dažādi ģenerāldirektorāti, kas atbild par dažādu finansējuma instrumentu pārvaldību. To, vai projekts ir uzskatāms par darbību cīņai pret cilvēku tirdzniecību, katrā atsevišķā gadījumā novērtē atbildīgie dienesti.

36. EĀDD novērtē to, ka Palāta šajā saistībā atzīst, cik svarīgi ir dažādie cilvēktiesību dialogi, ko ES risina ar Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm. ES vajadzības gadījumā aktualizē šādus jautājumus gan īpašos cilvēktiesību dialogos, gan arī citos politikas forumos, piemēram, *GSP+* uzraudzības misijās, apvienotajās komitejās un *ad hoc* sanāksmēs. Šādus dialogus ar individuālām valstīm papildina līdzvērtīgi dialogi reģionālā līmenī, piemēram, starp ES un *ASEAN* un *ASEM*.

38. EĀDD piekrīt secinājumam un vēlas precizēt, ka cilvēktiesību jautājumus var apspriest dažādu veidu dialogos ar partneriem reģionā. Konkrēti ar Taizemi cilvēktiesību jautājumi tiek apspriesti vecāko amatpersonu sanāksmes formātā, līdz tiks īstenots Partnerības un sadarbības nolīgums. Turklāt daži cilvēktiesību jautājumi tiek apspriesti Komisijas vadītajās apspriedēs par nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju un par darbaspēku. Skatīt arī atbildi par 36. punktu iepriekš.

40. ES sadarbojas ar visām valstīm, lai apkarotu cilvēku tirdzniecību, par ko liecina dažādie projekti. Komisija un EĀDD ir cieši apņēmušies īstenot ES un ASEAN partnerību un ir gatavi vēl vairāk attīstīt tās potenciālu.

Skatīt arī atbildes par 36., 38., 43. un 70. punktu.

41. Komisija un EĀDD vēlas apstiprināt, ka ES iesaistās Bali procesā ar tās dalībvalstu un Eiropas Komisijas kā novērotāju starpniecību un turpina novērtēt procesa potenciālu. Nīderlandes ārlietu ministrs pārstāvēja ES Augsto pārstāvi un priekšsēdētāja vietnieku ārlietās un drošības politikas jautājumos (*HRVP*) Bali procesa 6. ministru sanāksmē 2016. gada 23. martā.

42. Attiecībā uz Palātas apsvērumu par ekspertu kopieni Komisija un EĀDD vēlas uzsvērt, ka cilvēku tirdzniecības apkarošana tika konsolidēta kā ES mērķa joma salīdzinoši nesen — 2009. gadā, pieņemot ES Rīcības dokumentu par cilvēku tirdzniecības ārējiem aspektiem. Vēlāk visā sākotnējā periodā tika īstenoti centieni, lai radītu šādu speciālo zināšanu bāzi, piemēram, nodrošinot apmācību personālam no ES delegācijām un izdalot informācijas paketes attiecīgajiem dienestiem un visām ES delegācijām.

ES delegācijās cilvēku tirdzniecības jautājumus parasti kopīgi risina cilvēktiesību kontaktpunkts un politikas nodaļas vadītājs. Tāpēc cilvēktiesību kontaktpunkti, kuru kompetencē ir arī cilvēku tirdzniecības apkarošana, ir vienmēr zināmi.

Komisija un EĀDD ir apņēmušies turpināt informācijas izplatīšanu un veicināt sava personāla izpratni par ES politiku cilvēku tirdzniecības apkarošanā, kas ir ES vispārējās stratēģiskās rīcības neatņemama sastāvdaļa.

43. Lemjot, kā īstenot pilnvaras saistībā ar partnerībām pret cilvēku tirdzniecību, bieži vien vispiemērotākais veids ir bijis maksimāli palielināt esošo vai plašāku politikas dialogu izmantošanu.

Viens no nesenākajiem jauninājumiem ir Eiropas migrācijas sadarbības koordinators norīkošana uz mērķa valstīm (piemēram, Pakistānu un Bangladešu), kā arī īpašas Eiropas amatpersonas norīkošana Singapurā; viņi visi cita starpā risina arī cilvēku tirdzniecības jautājumus.

46. Komisija ievēro savus noteikumus un pret visiem priekšlikumiem izturas vienādi, lai nodrošinātu godīgu un vienlīdzīgu attieksmi. Sinerģija un mijiedarbība ar citiem projektiem tiek panākta, ES delegācijām veicot koordinācijas darbības.

47. Eiropas Savienības Padome 2009. gada novembrī pieņēma Rīcības dokumentu par to, kā stiprināt ES ārpolitikas aspektu, apkarojot cilvēku tirdzniecību. Komisija vēlas norādīt, ka vairākums projektu, kas iekļauti Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā atlasītajā paraugā, tika izstrādāti, pirms tika pieņemta ES stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai 2012.–2016. gadā. Turklāt ir jāņem vērā, ka vērsšanās pret cilvēku tirdzniecību bija tikai viens no vairākiem mērķiem vairākos projektos. Visbeidzot, svarīgi ir norādīt, ka saskaņā ar informāciju, kas iegūta uz vietas, grūtāk strādāt ar cilvēku tirdzniecības kriminālo aspektu ir NVO, kuras tā vietā izvēlas savā darbā koncentrēties uz novēršanu un aizsardzību.

48. Ir dažādi veidi, kā formulēt rādītājus, un tas ir kvalitatīvs process, ko projektu ierosinātāji īsteno, izmantojot visas savas zināšanas, kādas tiem ir projekta izstrādes brīdī. Izsludinot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, dotācijas atlases konkursa procedūrā, pēc tam atlasot vislabākos priekšlikumus. Tā kā dati par cilvēku tirdzniecību ne vienmēr ir pieejami, sarežģītāk ir noteikt viegli

izmērāmus mērķus un rādītājus. Turklāt ne visas NVO var izmantot visprasmīgākos priekšlikumu rakstītājus, tomēr, neraugoties uz to, tās parasti veic darbu labi un sasniedz uzskatāmus rezultātus.

1. izcēlums

Attiecībā uz projektu *Philippines1* Palāta atsauca uz vispārējiem mērķiem, kuru sasniegšanā projektam ir tikai jāsniedz ieguldījums. Konkrētie mērķi, kas projektam jāsniedz, ir pietiekami konkrēti, un rādītājs, kas paredzēts, lai veiktu sākotnējā stāvokļa apsekojumu par attiecīgo tiesību aktu īstenošanas statusu, ir izmērāms.

Attiecībā uz *Bangladesh5* Komisija vēlas norādīt, ka uzskatāmie rādītāji sākotnēji patiešām bija vāji, tomēr vēlāk ES delegācija ieviesa izmaiņas loģiskajā struktūrā. Pienācīgu *SMART* mērķu un *RACER* rādītāju ieviešana palīdzēja delegācijai labāk gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi izmērīt rezultātus galīgā tekstuālā apraksta un finanšu pārskatu novērtējumā. Projekts veiksmīgi sasniedza plānotos iznākumus un rezultātus.

Attiecībā uz *India1*: kad tika iesniegts priekšlikums, bija pieejama vidējo emigrācijas izmaksu aplēse, pamatojoties uz līdzīgu pētījumu, ko 2008. gadā veica cita aģentūra. Bija arī pieejama pietiekama ar personīgiem novērojumiem pamatota informācija par migrantu un viņu ģimeņu parādaisībām, ko radījušas augstās migrācijas izmaksas — jo īpaši ar negodīgu vervēšanas aģentūru un starpnieku līdzdalību —, lai ierosināto rādītāju un attiecīgās darbības varētu uzskatīt par atbilstīgiem.

Ir tiesa, ka visaptverošo nobeiguma apsekojumu nevarēja veikt, kā plānots, resursu un loģistikas ierobežojumu dēļ, tomēr ietekmes novērtēšanai tika organizēti mijiedarbības pasākumi/ atgriezeniskās saites sanāksmes ar mazākām grupām. Tāpēc emigrācijas izmaksu rādītājs ir nozīmīgs, un daudzām valstīm ir politika to izmaksu samazināšanai, kas maksājamas aģentūrām, tādējādi radot apgrūtinājumu nabadzīgiem darba migrantiem.

49. Komisija piekrīt, ka sākotnējā stāvokļa apsekojumi ne vienmēr ir būtiski vai efektīvi.

50. Komisija vēlas uzsvērt, ka pastāv loģiskā ietvara maiņas ierobežojumi. Ir ļoti grūti noteikt rādītājus cilvēku tirdzniecības jomā, un, lai mainītu loģisko ietvaru, ir jāvienojas ar dotāciju saņēmējiem. Izmaiņu ieviešanai konkrētos rādītājos var būt vajadzīgs papildu budžets, kas nav pieejams, un līdz ar to šādu vienošanos nevar panākt.

a) Attiecībā uz *Indonesia1* Komisija vēlas norādīt: lai gan individuālie novērtējumi tiek apspriesti novērtējuma ietvaros, nav nepieciešams novērtētāju īpašās piezīmes pilnībā iekļaut novērtējuma ziņojumā. Līguma noslēgšanas posmā projekta vadītājs izmanto individuālo novērtējumu lapas, lai pārbaudītu projekta trūkumus un priekšrocības, kam varētu pievērsties piemērojamo noteikumu (Procedūru un praktisko norādījumu — *PRAG*) robežās. Tomēr Komisija novērtējumu par rādītājiem atzīst kā pieņemamu, bet arī norāda, ka konkrētais projekts bija mazs projekts ar mazu ES finansējumu (99 000 EUR) un īsu termiņu (18 mēneši).

b) Projekts *Philippines2* tika atlasīts konkursa procedūrā (uzaicinājums iesniegt priekšlikumus), un priekšlikums tika rūpīgi izvērtēts, ņemot vērā tā koncepcijas priekšrocības un trūkumus (tostarp mērķus un loģisko ietvaru). *PRAG* 6.5.10.2. iedaļā ir noteikts: “Līgumslēdzēja iestāde var nolemt, ka darbības aprakstā vai budžetā var veikt citus precizējumus vai nelielus labojumus, ciktāl tie neliek apšaubīt dotācijas piešķiršanas lēmumu un nav pretrunā vienlīdzīgai attieksmei pret pieteikumu iesniedzējiem.” Tomēr *Philippines2* gadījumā izmaiņu ieviešana dokumenta daļās būtu varējusi būt pretrunā vienlīdzīgai attieksmei pret pieteikumu iesniedzējiem. Šis projekts tika atlasīts, jo tas bija labāks salīdzinājumā ar citiem tajā pašā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus.

c) Attiecībā uz projektu *Nepal3* galīgajā novērtējuma ziņojumā (20. lappusē) ir norādīts, ka projekts ir noteicis pamatvērtību loģiskajā ietvarā identificētajiem rādītājiem. Ziņojumā ir arī minēts, ka loģiskais ietvers ir labi formulēts un ka lielākā daļa rādītāju un mērķu ir skaidri.

51. Attiecībā uz projektu *Bangladesh5* jānorāda, ka, lai gan uzskatāmi rādītāji loģiskajā ietvarā oficiāli tika ieviesti novēloti, projekts tomēr veiksmīgi sasniedza plānotos iznākumus un rezultātus. Pienācīgu *SMART* mērķu un *RACER* rādītāju ieviešana palīdzēja delegācijai labāk gan kvantitatīvi, gan kvalitatīvi izmērīt rezultātus galīgā tekstuālā apraksta un finanšu pārskatu novērtējumā.

52.

a) Attiecībā uz *Bangladesh1* jānorāda, ka abas projekta koncepcijas jomas, iespējams, bija pārāk vērienīgas, tomēr tika noteiktas arī risku mazinošas darbības, piemēram, darbs agrā rītā, kad ir pieejama elektroenerģija, un datubāzes izmantošana bezsaistē (bez piekļuves internetam, bet ar piekļuvi elektroenerģijai). Lai gan sākotnēji tas izraisīja kavēšanos, Komisija vēlas uzsvērt, ka pēc projekta cikla beigām datubāzi ir pārņēmusi Vietējo pašvaldību un kooperatīvu ministrija. Datubāze tika iekļauta vietējās pašvaldības tīmekļa vietnē, un tās izmantošana kļuva par daļu no apmācības vietējās pašvaldības reformas programmai. Tas pierāda, ka projekts veiksmīgi pārvarēja sākotnējos šķēršļus.

b) Komisija piekrīt, ka projekts *India1* bija pārlietu vērienīgs, jo to īstenoja politikas vidē, kas var būt ļoti sarežģīta un kur likumu pieņemšana prasa laiku. Tomēr priekšlikuma novērtēšanas brīdī šis risks bija zināms, un novērtējums bija tāds, ka noderīgi būtu projekta popularizēšanas un veicināšanas pasākumi, kas galu galā arī uzlabotu politiku. Projekta rezultātā tika īstenotas vairākas politikas līmeņa iniciatīvas, tādas kā modelis apmācībai pirms došanās prom, kas tika izstrādāts projektā un ko Emigrantu aizsardzības birojs iekļāva Tamilnādas pavalsts pirmsaizbraukšanas orientācijas programmā mazkvalificētiem migrantiem. Indijas vēstniecības amatpersonas Persijas līča valstīs kļuva proaktīvākas un atsaucīgākas, aizsargājot grūtībās nonākušus migrantus, cita starpā arī iesaistoties procesā ar uzņemošajām Persijas līča valstīm, lai nodrošinātu grūtībās nonākušo indiešu drošu atgriešanos un apsūdzību izvirzīšanu pret krāpniecisko vervēšanas aģentūru.

Šajā projektā izstrādātajam pētījumam “Kaut kas ir labāk nekā nekas — Indijas migrējošo darba ņēmēju aizsardzības uzlabošana, noslēdzot divpusējus nolīgumus un saprašanās memorandus” bija daudzējāda ietekme. Tajā aktīvi iesaistījās Starptautiskās Darba organizācijas dalībvalstis, kā rezultātā vairākas Dienvidāzijas valstu valdības ar projekta partnera starpniecību organizēja apmācību savam tehniskajam personālam par to, kā sagatavot saprašanās memorandus. Arī saprašanās memoranda parakstīšanu starp Indiju un Saūda Arābiju par mājkalpotājiem var saistīt ar projekta atbalstīto politikas veicināšanu.

54. Daudzi projekti tika īstenoti sarežģītos politiskās un vietējās vides apstākļos, un projektu vadība ir jāpielāgo vietējiem ierobežojumiem; ir normāli, ka īpašu situāciju dēļ notiek kavēšanās.

No vispārējā viedokļa Komisija arī vēlas piebilst, ka pieteikumu iesniedzēji izstrādā projektu koncepciju atbilstoši savām zināšanām pietiekami ilgu laiku pirms īstenošanas. Cīņa pret cilvēku tirdzniecību ir politiski jutīgs temats daudzās valstīs, un bieži ir nepieciešami pielāgojumi atbilstoši situācijas izmaiņām konkrētā valstī. Daži pasākumi cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, tādi kā palīdzības sniegšana upuriem, paši par sevi nav ilgtspējīgi, bet dažās valstīs tik un tā ir svarīgi atbalstīt šādus pasākumus, jo nav alternatīvu atbalsta mehānismu, līdz ar to upuri nesaņem nekādu atbalstu. ES delegācijas risina ilgtspējas jautājumu ikreiz, kad mijiedarbojas ar īstenošanas partneriem, bet ne visas apsardzes tiek dokumentētas.

55. Tika piešķirti projektu pagarinājumi, lai nodrošinātu rezultātu sasniegšanu un panāktu līdzsvaru īpašās sarežģītās situācijās atbilstoši labai projektu vadības praksei.

56. Ierasta prakse ir projekta vadībai pielāgot pasākumu termiņu atbilstoši vietējās situācijas un partneru prasību izmaiņām.

2. izcēlums

Attiecībā uz *Cambodia2* nevar uzskatīt, ka nelielajām minētās secības izmaiņām automātiski bija negatīva ietekme uz projekta efektivitāti. Jo īpaši otrajā žurnālistu apmācībā pēdējā pusgadā ļoti nodroīga bija pilnīgā preses caurskatīšana, kā plānots.

Attiecībā uz projektu *India2* Komisija vēlas uzsvērt, ka kavējumi, uz kuriem ir atsauce, bija ārpus ES atbildības jomas un ka ES nebija atbilstošā situācijā, lai iejauktos. ES delegācijas pieredze, kas gūta, sadarbojoties ar valsts aģentūrām, ir tāda, ka oficiālas procedūras vienmēr izraisa ilgas kavēšanās. Mācoties no gūtās pieredzes, delegācija ierobežoja atbilstīgo pieteikumu iesniedzēju loku, sekojošajos uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus ļaujot pieteikties tikai NVO, bet izslēdzot ANO un citas starptautiskās organizācijas. Pēdējām minētajām organizācijām ir vajadzīgs iepriekšējs apstiprinājums no to centrālās ministrijas — šī formalitāte reti tiek izpildīta laikus.

57. Pasākumi, kuros pievēršas cilvēku tirdzniecības jautājumiem, dažkārt ir nepieciešami, jo trūkst valdības apņēmības risināt šo problēmu un atbalstīt upurus. Tāpēc dažos gadījumos ir jāiesaista pilsoniskā sabiedrība, lai mainītu situāciju un palielinātu valsts līdzatbildību.

Tas nozīmē, ka projektu vadībai ir jāpielāgo pasākumu veids un termiņš mainīgajām vajadzībām, ņemot vērā īpašo situāciju.

3. izcēlums

Attiecībā uz projektu *Bangladesh1* Komisija vēlas norādīt, ka apmācības pasākumi patiešām bija atkarīgi no programmatūras instalēšanas un aktivizēšanas, par ko bija jāvienojas Bangladešas valdībai. Kaut arī līguma termiņš tika vairākkārt pagarināts, programmatūru nevarēja instalēt un aktivizēt pirms projekta beigām, tāpēc, neraugoties uz partneru un ES delegācijas kopīgajiem centieniem, nebija iespējams ierēdņus apmācīt programmatūras lietošanā. Tomēr neilgi pēc projekta beigām programmatūra bērnu reģistrēšanai (*LINK Migration* programmatūra) tika iekļauta vietējās pašvaldības (*LGSP-2*) programmatūrā, kas ir vēl viens Rietumbengālijas valdības finansēts projekts. Jaunā valdība bija plānojusi sākt par programmatūru atbildīgo ierēdņu apmācību.

Attiecībā uz *Indonesial* Komisija vēlas norādīt, ka projektā izdevās tikties ar ieinteresētajām personām no attiecīgajām valsts aģentūrām sanāsmēs, ko organizēja Sieviešu iespēju veicināšanas un bērnu aizsardzības ministrija, kura vadīja Valsts rīcības plāna īstenošanu. Tā arī norāda, ka pasākumos ieviestās korekcijas netraucēja projekta mērķu sasniegšanu.

Komisija vēlas precizēt, ka projektā *Myanmar1* tika veikti pasākumi problemātiskās darbības jomās trīs etnisko minoritāšu reģionos, kuros ir augsts nabadzības līmenis un etniskais konflikts ar Mjanmas valdību. Vēl viena problēma bija vietējo iestāžu (Namkhamā un Phaana) neatsaucība. Turklāt otrajā gadā pasākumus pārtrauca valsts vēlēšanas un jaunas valdības veidošana. Tādējādi daudzus pasākumus, piemēram, atpūtas pasākumus, nebija iespējams organizēt regulāri. Ņemot vērā, ka kopienu apņēmība, vietējo iestāžu sadarbība un drošības situācija bija atšķirīgas, visas 33 bērnu aizsardzības grupas dažādos pilsētciematos darbojās atšķirīgos spēju līmeņos. Neraugoties uz visām šīm problēmām, vispārējā īstenošana bija apmierinoša.

Attiecībā uz *India1*, ņemot vērā politikas veidošanas vidi, vienmēr pastāv risks, ka gaidītā politika/ tiesību akti projekta periodā netiks īstenoti. Gan īstenojošās organizācijas, gan delegācija apzinās šo risku un to apzināti uzņemas, zinot, ka projektos īstenotajiem centieniem var būt pozitīva ietekme un ka tie galu galā palīdzēs ietekmēt politikas veidošanu ilgtermiņā, pat ja tas nenotiks tuvākajā nākotnē. Projektā tika īstenoti apjomīgi popularizēšanas un veicināšanas pasākumi ar politikas veidotājiem — valdībām, parlamenta locekļiem u. c.

58. Projektu termiņa pagarinājumi visos gadījumos tika piešķirti, lai sasniegtu plānotos rezultātus un nodrošinātu labāku ilgtspēju. Ja līguma noslēgšanas posmā tiek konstatēta budžeta pozīciju pārvērtēšana, notiek izmaiņu apspriešana.

a) Projekta *Regional1* gadījumā Komisija vēlas uzsvērt, ka ārēji faktori ietekmēja projekta īstenošanas un apguves spēju un mazāk — vietējo partneru spēju.

i) Indijas valdība ieviesa jaunus noteikumus par to, kā Indijas NVO saņem un pārvalda ārvalstu finansējumu. Vēlāk NVO bija jāpārstrādā stratēģija un jāpārorganizē tas, kā notiek ārvalstu līdzekļu saņemšana un novirzīšana atbilstoši jaunajiem noteikumiem. Turklāt partneru un vadības struktūras izmaiņu dēļ ieilga dialogs un apspriedes ar ES delegāciju. Ne visas ierosinātās izmaiņas bija pieņemamas atbilstīgi ES noteikumiem, un viss process aizņēma laiku, tāpēc īstenošana aizkavējās. Attiecīgi samazinājās projekta vispārējā īstenošanas un līdzekļu izlietošanas spēja.

ii) Projektā prasīto bezizmaksu termiņa pagarinājumu, kas nepieciešams, lai kompensētu iepriekšminēto kavēšanos, ES delegācija noraidīja, jo daži no ierosinātajiem pasākumiem neatbilda attiecīgajām procedūrām. Tas vēl vairāk ietekmēja izpildes līmeni.

b) Attiecībā uz *India3* jānorāda, ka palielinātais valsts ieguldījums bija pozitīva tendence, un paredzams, ka tā veicinās projekta ilgtspēju. Komisija vēlas uzsvērt, ka projektam tika piešķirts bezizmaksu termiņa pagarinājums uz vienu gadu, lai īstenotu pasākumus, kas tika aizkavēti politisku iemeslu dēļ. Svarīgi ir arī norādīt, ka projekta sākumā tika novērots nepietiekams atvēlētā budžeta izlietojums, bet projekta īstenošanas gaitā tas tika novērsts.

c) Projektam *Regional2* pirmais termiņa pagarinājums bija vajadzīgs divu iemeslu dēļ: ilga procedūra atļauju saņemšanai, lai varētu strādāt ar “valdības uzturētām patversmēm”, un kavēšanās upuru repatriācijā, jo lielākajai daļai upuru bija jāsniedz liecības tiesās, kas ir vēl viens ilgstošs process.

Par otro termiņa pagarinājumu tika panākta vienošanās, jo projektā bija iespēja intensificēt pasākumus, pamatojoties uz citu valsts valdību pieprasījumu, un tas veicināja projekta panākumus un pārņemamību. Ņemot vērā līdzekļu pieejamību projektā, ES uzskatīja, ka tā ir laba iespēja vēl vairāk nostiprināt attiecīgo rīcību.

60. Komisija uzskata, ka tā sniedza ieguldījumu pozitīvajā attīstībā.

61. Komisija piekrīt, ka ir grūti sasaistīt konkrētus projektus ar vispārējo uzlabojumu cilvēku tirdzniecības apkarozāšanas jomā, tomēr ir skaidrs, ka, apvienojot politisko dialogu, veicināšanu un papildinošas darbības ar nozīmīgiem vietējiem dalībniekiem, ir radīts impulss pārmaiņām vairākās valstīs.

64. ES delegācijas cenšas regulāri sasaistīt ES projektus ar citu attīstības partneru iniciatīvām un valdības centieniem.

4. izcēlums

Komisija vēlas uzsvērt, cik liela nozīme tiek piešķirta cīņai pret nelegālu, neregistrētu un neregulētu (NNN) zveju. Šajā ziņā Komisijas rīcība ir pamatota ar ES NNN zvejas regulas īstenošanu; regula cita starpā paredz iespēju sadarboties ar trešām valstīm jomās, kas saistītas ar tās īstenošanu.

Komisija 2015. gada 21. aprīlī informēja Taizemi par iespēju identificēt sevi kā valsti, kas nesadarbojas cīņā pret NNN zveju. Šis lēmums tika pieņemts pēc rūpīgas analīzes un vairākkārtējām apspriedēm, kas notikušas ar Taizemes iestādēm kopš 2011. gada. Svarīgi ir uzsvērt, ka šāds lēmums tika pieņemts, ņemot vērā Komisijas secinājumus par Taizemes nespēju pildīt tās pienākumus atbilstoši starptautiskajiem tiesību aktiem kā karoga, ostas, piekrastes vai tirgus valstij un nespēju rīkoties, lai novērstu, aizkavētu un izskaustu NNN zveju.

Komisija vēlas uzsvērt, ka efektīva zvejas kontroles politika un efektīvi politikas satvari nelegālas zvejas prakses apkarošanai var sniegt netiešu atbalstu un tādējādi arī pozitīvi ietekmēt darbaspēka apstākļus un standartus, mazināt piespiedu darbu, bērnu darbu un citus nepieņemamus darba veidus.

65. Komisija ir darījusi visu iespējamo, lai nodrošinātu ilgtspēju, tomēr nelabvēlīgu vietējo apstākļu un alternatīva finansējuma trūkuma dēļ nebija iespējams turpināt visus pasākumus.

Tā kā ES nevar pastāvīgi nodrošināt finansējumu upuru atbalstam vai citām vienmēr aktuālām vajadzībām, ilgtspēja ir atkarīga no cita dotāciju finansējuma, ko saņem no citiem attīstības partneriem vai valsts valdībām un ko ES nekontrolē.

5. izcēlums

Attiecībā uz *Nepal*1 jānorāda, ka ES nekontrolē NVO lēmumus mainīt to darbības apjomu — tas zināmā mērā ir atkarīgs no dotāciju finansējuma pieejamības. Jānorāda, ka vienam projekta *Nepal*1 partnerim tomēr izdevās turpināt darbību, jo tas saņēma citu finansējumu. Lai gan galvenais partneris vairs nestrādā trijos rajonos, vietējais partneris tika pilnvarots to darīt. Tā būtu jāuzskata par pozitīvu ietekmi, uz kuru tiecas jebkurš projekts, ko īsteno ar starptautiskas NVO starpniecību, proti, nostiprināt vietējo organizāciju vai tautas līmeņa atbalsta saņēmēja spēju veidošanu, lai nodrošinātu ilgtspēju. Vietējais partneris un vietējās grupas turpināja projektā ieviestos un sāktos pasākumus visos iespējamajos veidos un atbilstoši pieejamajam atbalstam.

Attiecībā uz *India*2 jānorāda, ka sieviešu pašpalīdzības grupām tika piešķirti ciema padomju kopīpašuma resursi, lai varētu vadīt rīcības centrus un citus iztikas nodrošināšanas pasākumus, kas būtu jāturpina pēc projekta, un lai veicinātu gan institucionālo, gan finansiālo ilgtspēju. Ir izveidota pietiekama saikne starp policiju un ciema padomēm un sieviešu grupām, kura būtu jāsauglabā arī pēc projekta beigām.

Attiecībā uz *Bangladesh*3 ES delegācija uzmanīgi seko līdzi rohingu bēgļu situācijai, tomēr starp iesaistītajām valdībām nav ilgtspējīgas politikas, un tas ir ārpus ES kontroles.

66. ES delegācijas apspriež un uzrauga ilgtspēju, kad tās mijiedarbojas ar projektu īstenotājiem. Tomēr dotāciju saņēmēji ir pilnībā atbildīgi par savām darbībām (tātad arī attiecībā uz ilgtspēju un projektu vadību), ko tie parasti līdzfinansē.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

68. EĀDD un Komisija piekrīt Palātai, ka cilvēku tirdzniecības apkarošana ir sarežģīts un ilgstošs process, kurā jāvēršas pret pamatcēloņiem. Tomēr arī nabadzība, ko Palāta min savos apsvērumos, būtu jāņem vērā kā ļoti būtisks pamatcēlonis. ES ar savu politikas dialogu un palīdzības instrumentu starpniecību ir nepārprotami palīdzējusi Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas valstīm apkarot cilvēku tirdzniecību. Par to liecina progress dialogos ar šīm valstīm par šo problēmu, kā arī pasākumi, ko daudzas no tām veic. Tomēr ir skaidrs — lai gan situācija ir uzlabojusies, cilvēku tirdzniecība nav izskausta, un ir vajadzīga nepārtraukta rīcība.

69. Komisija vēlas uzsvērt: lai gan tai nav juridiska pienākuma to darīt, tā ir aktīvi ziņojusi par stratēģijas ietvaros veiktajiem pasākumiem un ir cieši uzraudzījusi panākto progresu, pēc vajadzības sagatavojot ziņojumus un veicot pētījumus. Šajā saistībā ir sagatavots starpposma ziņojums par to, kā tiek īstenota ES Stratēģija cilvēku tirdzniecības izskaušanai (COM(2014) 635 *final*). Lai gan tas nav juridiski prasīts no Komisijas, tā palīdzēja novērtēt progresu stratēģijas īstenošanā.

Starpposma ziņojumā viena sadaļa konkrēti attiecas uz pasākumiem, kas veikti kopš 2012. gada atbilstīgi 2009. gada Rīcības dokumentam par to, kā stiprināt ES ārpolitikas aspektu, apkarojot cilvēku tirdzniecību.

Turklāt arī Komisijas pirmajā ziņojumā par gūtajiem panākumiem cīņā pret cilvēku tirdzniecību (COM(2016) 267 *final*) un tam pievienotajā dienestu darba dokumentā (SWD(2016) 159 *final*) ir

iekļauta plaša informācija par veiktajiem pasākumiem un gūtajiem rezultātiem saistībā ar ES Cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģiju.

Komisija vēlas uzsvērt, ka cīņai pret cilvēku tirdzniecību paredzētajā Komisijas tīmekļa vietnē ir publicēti daži orientējoši ziņojumi un nodevumi saistībā ar ES Cilvēku tirdzniecības apkarošanas stratēģiju, proti,

- Komisijas dienestu darba dokuments — Starpposma ziņojums par ES Stratēģijas cilvēku tirdzniecības izskaušanai īstenošanu (Brisele, 2014. gada 17. oktobris, SWD(2014) 318 *final*);
- Ziņojums par gūtajiem panākumiem cīņā pret cilvēku tirdzniecību (2016. gads), kā noteikts Direktīvas 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību 20. pantā, Brisele, 2016. gada 19. maijs, COM(2016) 267 *final*, un pievienotais Komisijas dienestu darba dokuments (Brisele, 2016. gada 19. maijs, SWD(2016) 159 *final*);
- Komisijas ziņojums, kurā izvērtēts, cik lielā mērā dalībvalstis ir veikušas pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu Direktīvu 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību, saskaņā ar direktīvas 23. panta 1. punktu, COM(2016) 722 *final*;
- Komisijas ziņojums, kurā izvērtēts, kāda ietekme ir cilvēku tirdzniecības novēršanas jomā pastāvošajiem valstu tiesību aktiem, ar ko noteikts, ka izmantot pakalpojumus, kuros ir iesaistīta cilvēku tirdzniecība, ir noziedzīgs nodarījums, saskaņā ar Direktīvas 2011/36/ES 23. panta 2. punktu, COM(2016) 719 *final*.

Visi stratēģijā iekļautie nodevumi patiešām vajadzības gadījumā tika publicēti cīņai pret cilvēku tirdzniecību paredzētajā Komisijas vietnē (<http://ec.europa.eu/anti-trafficking/>), piemēram, pētījums par Eiropas Komisijas finansēto cilvēku tirdzniecības apkarošanas projektu politikas visaptverošu pārskatīšanu (2016. gads), kā arī vairāki citi būtiski pētījumi.

70. EĀDD vēlas uzsvērt, ka, virzoties uz mērķtiecīgām cilvēku tirdzniecības apkarošanas partnerībām, notiek arvien konstruktīvāki dialogi ar valstīm un tiek izmantoti reģionāli formāti — piemēram, ASEAN un ASEM, lai aplūkotu plašākus jautājumus, tādus kā cilvēktiesības un/vai palīdzība sadarbībā —, kuros pašlaik tiek apspriesti cilvēktiesību tirdzniecības jautājumi. Tas ir process, kam vajadzīgs laiks, resursi un cieša sadarbība ar partneriem reģionā.

Ir lietderīgi atgādināt: ņemot vērā, ka cilvēku tirdzniecība pēc būtības ir transversāla problēma, ir loģiski to risināt plašākos kontekstos un piemērot plašākus politikas virzienus un instrumentus, piemēram, pievērsties cilvēktiesībām, nabadzības mazināšanai, tiesiskuma atbalstam, robežu pārvaldībai, organizētās noziedzības apkarošanai vai migrācijas pārvaldībai, kā minēts Palātas ziņojumā. Darbs šajās jomās tiek vērsts pret vairākiem cilvēku tirdzniecības pamatcēloņiem un veicinošiem faktoriem, tāpēc ir svarīgi novērst tos.

1. ieteikums

Komisija un EĀDD pieņem šo ieteikumu. Jo īpaši ieteikums ierosināt Padomei iespējamu atjauninātu prioritāšu (ģeogrāfisku vai tematisku) sarakstu tiks izskatīts, izstrādājot politikas satvaru periodam pēc 2016. gada un intervences pasākumus saistībā ar cilvēku tirdzniecību.

Šis stratēģiskais pamats tiks piemērots, kad tiks apsvērti mērķi un uzdevumi cīņai pret cilvēku tirdzniecību attiecīgajam reģionam, sagatavojot nākamo finanšu plānošanas ciklu 2019. gadā. Pievienotajās darbības pamatnostādņēs būs atspoguļoti pārskatītie mērķi un uzdevumi. Turklāt Eiropas Demokrātijas un cilvēktiesību instrumentā (EIDHR) cilvēku tirdzniecības izskaušanas pasākumus varētu noteikt kā vienu no programmas prioritātēm Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā.

Komisija un EĀDD centīsies mērķtiecīgāk pievērsties cilvēku tirdzniecības jautājumam notiekošajos dialogos ar individuālām valstīm, piemēram, dialogos par cilvēktiesībām, kā arī citās attiecīgās politikas jomās. Attiecīgi tiks pilnveidots esošais politisko un tehnisko ziņojumu sagatavošanas process.

Visbeidzot, Komisija maksimāli izmantos dienestu kopīgo dokumentu "ES pasākumi saistībā ar dzimumu līdztiesību un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm ES ārējās attiecībās", kurā aplūkota sieviešu un meiteņu tirdzniecība un ietverti rādītāji un pozitīvu pasākumu piemēri.

71. Komisija atgādina par grūtībām un subjektivitāti konkrētu mērķu un rādītāju formulēšanā, ko izraisa ierobežotā datu pieejamība un sarežģītā intervences joma, vērsties pret nelikumīgām darbībām, kuras bieži ir saistītas ar organizēto noziedzību. Tomēr, kad attiecīgā delegācija konstatēja trūkumus, tie lielākoties tika novērsti atbilstoši konkrētajā brīdī piemērojamām ES procedūrām. Gandrīz visus projektus īstenoja NVO, un jebkurai projektu līgumu pārskatīšanai ir vajadzīga piekrišana no NVO, kam var būt atšķirīgs viedoklis. Svarīgi ir atgādināt, ka lielākā daļa projektu sasniedza labus rezultātus, neraugoties uz atsevišķiem rādītāju trūkumiem.

Visbeidzot, attiecībā uz sinerģiju starp projektiem un citiem instrumentiem EĀDD un Komisija vēlas uzsvērt, ka ES politikas dialogos par cilvēku tirdzniecību ļoti noderīgi ir ES palīdzības projekti cilvēku tirdzniecības jomā. Tas ir bijis savstarpēji stiprinošs process.

72. Komisija pauž gandarījumu par Palātas pozitīvo novērtējumu attiecībā uz projektu uzraudzību un piekrišanu, ka ir grūti sasaistīt konkrētus projektus ar vispārējo uzlabojumu cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, tomēr ir skaidrs, ka, apvienojot politisko dialogu, veicināšanu un papildinošas darbības ar nozīmīgiem vietējiem dalībniekiem, ir radīts impulss pārmaiņām vairākās valstīs.

Attiecībā uz ierobežotu valsts līdzatbildību pasākumi cīņai pret cilvēku tirdzniecību dažkārt ir nepieciešami, jo trūkst valdības apņēmības risināt šo problēmu un atbalstīt upurus. Tāpēc dažos gadījumos ir jāiesaista pilsoniskā sabiedrība, lai mainītu situāciju un palielinātu valsts līdzatbildību.

Komisija dara visu iespējamo, lai nodrošinātu projektu ilgtspēju. Tomēr dažiem pasākumiem, piemēram, palīdzības sniegšanai upuriem, ir vajadzīgs finansējums, ko valdības bieži nenodrošina pietiekamā apmērā, un ES to nekontrolē.

2. ieteikums

Komisija un EĀDD piekriņ ieteikumam, ciktāl runa ir par revīzijas aptvertajām valstīm. Komisija un EĀDD uzskata, ka visi Palātas uzskaitītie pasākumi ir ļoti būtiski. Šiem darbības posmiem tiks pievērstā vēl lielāka uzmanība, sagatavojot un īstenojot pasākumus cilvēku tirdzniecības jomā iespējamās prioritārajās valstīs un reģionos Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā.

Notikums	Datums
Revīzijas plāna pieņemšana / revīzijas sākums	15.3.2016
Ziņojuma projekta oficiāla nosūtīšana Komisijai (vai citai revidējamai vienībai)	16.3.2017
Galīgā ziņojuma pieņemšana pēc pretrunu procedūras	2.5.2017
Komisijas (vai citas revidējamās vienības) oficiālās atbildes saņemtas visās valodās	8.6.2017

© European Union, 2017

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

1. kartes izmantošanai vai reproducēšanai atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.

Cilvēku tirdzniecība ir viens no galvenajiem draudiem Eiropas Savienībai, kas ir apņēmusies pret to cīnīties gan savā teritorijā, gan ārpus tās. Revidenti pārbaudīja, cik visaptveroša ir ES pieeja cilvēku tirdzniecības apkarošanai un vai ES projekti efektīvi palīdzēja cīnīties pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā. Cilvēku tirdzniecības izskaušana noteikti ir ilgstošs process, un tas prasa risināt pamatcēloņus un sagraut noziedzīgos tīklus. Ņemot to vērā, mēs konstatējam, ka ES atbalsts cīņai pret cilvēku tirdzniecību Dienvidāzijā un Dienvidaustrumāzijā bija daļēji efektīvs. Mēs iesakām pilnveidot stratēģisko satvaru cilvēku tirdzniecības apkarošanai un optimizēt projektu ietekmi, tos integrējot visaptverošā satvarā.

40
1977-2017

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx

Tīmekļa vietne: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors